

**Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie;
31-571 Kraków, al. Jana Pawła II 78**

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO UKRAINY

Opracowanie:
Marek Szlęzak
II SUM TiR\ Dzienne
Gr. ZBT
Nr Albumu 42193
AWF Kraków 2013

Spis treści.

Wstęp.....	3
I. Podstawowe uwarunkowania turystyki przyjazdowej, krajowej, wyjazdowej	4
1. Informacje ogólne.	4
1.1 Położenie.	4
1.2 Klimat.	5
1.3 Przyroda i Ekologia.	5
1.4 Społeczeństwo.	6
1.5 Gospodarka.....	6
1.6 Przepisy wizowe i Waluta.	6
1.7 Historia.	7
2 Regiony turystyczne przyciągające największą liczbę turystów.....	8
3 Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna.....	10
3.1 Transport drogowy.	10
3.2 Transport kolejowy.....	10
3.3 Transport lotniczy.....	10
3.4 Transport morski.	10
3.5 Hotelarstwo.....	11
3.6 Biura podróży.	11
4. Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności.....	11
II. Rynek recepcji turystycznej- zagraniczna turystyka przyjazdowa do Ukrainy.	12
1. Przyjazdy i główne kraje emitujące.	12
2. Cele przyjazdów.	14
3. Dochody z turystyki przyjazdowej – wielkość, struktura i dynamika.	17
III. Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa).	19
1. Poziom aktywności turystycznej mieszkańców Ukrainy w turystyce zagranicznej.	19
2. Główne kraje emisyjne.....	20
3. Wydatki Ukraińców na turystykę.	22
IV. Znaczenie rynku Ukraińskiego dla Polski.....	23
1. Analiza przyjazdów obywateli Ukraińskich do Polski.	23
2. Cele przyjazdów obywateli Ukraińskich.	24

3.Struktura przyjazdów obywateli Ukraińskich	25
4.Wydatki obywateli Ukraińskich.....	28
5.WUTZ(Wskaźnik Użyteczności Turystyki Zagranicznej).....	29
6.Zaangażowanie marketingowe Polski w Ukrainie i zaangażowanie marketingowe Ukrainy w Polsce	32
7. Analiza wyjazdów Polaków na Ukrainę.....	33
Analiza SWOT.....	34
Prezentacja przykładowej oferty turystycznej na Ukrainę.....	35
Podsumowanie.....	39
Spis rycin wykresów i tabeli.....	40
BIBLIOGRAFIA.....	41

Wstęp

Celem niniejszej pracy jest analiza rynku turystycznego Ukrainy. Państwo to posiada bogatą historię i wiele powiązań z historią Polski pozytywnych jak i negatywnych. Ukrainą posiada wiele atrakcji przyrodniczych jak i kulturowych. Głównie według stereotypów jest uważane za zacofane i biedne .Aczkolwiek Ukraina ciągle się zmienia i stara się być krajem bogatym i otwartym na przyjezdnych. Ukraina jest jednym z krajów który może się pochwalić bardzo dużą ilością przyjezdnych, z roku na rok ta liczba się zwiększa. Największym problemem podczas pisania tej pracy było znalezienie danych potrzebnych do analizy jak i nie kompletne dane. Praca została napisana metodą *desk-search* opiera ona się na znajdowaniu różnorodnych publikacji głównie z Internetu. Dane zawarte w mojej pracy pochodzą przede wszystkim z Instytutu Turystyki, UNWTO, Państwowej Komisji Statystyki Ukrainy, GUS.

Praca składa się z sześciu rozdziałów opisujących kolejno: Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej; Rynek recepcji turystycznej – zagraniczna turystyka przyjazdowa na Ukrainę; Rynek emisji turystycznej – turystyka wyjazdowa; Znaczenie Ukraińskiego rynku turystycznego dla Polski; Analiza SWOT; Prezentacja przykładowej oferty turystycznej na Ukrainę.

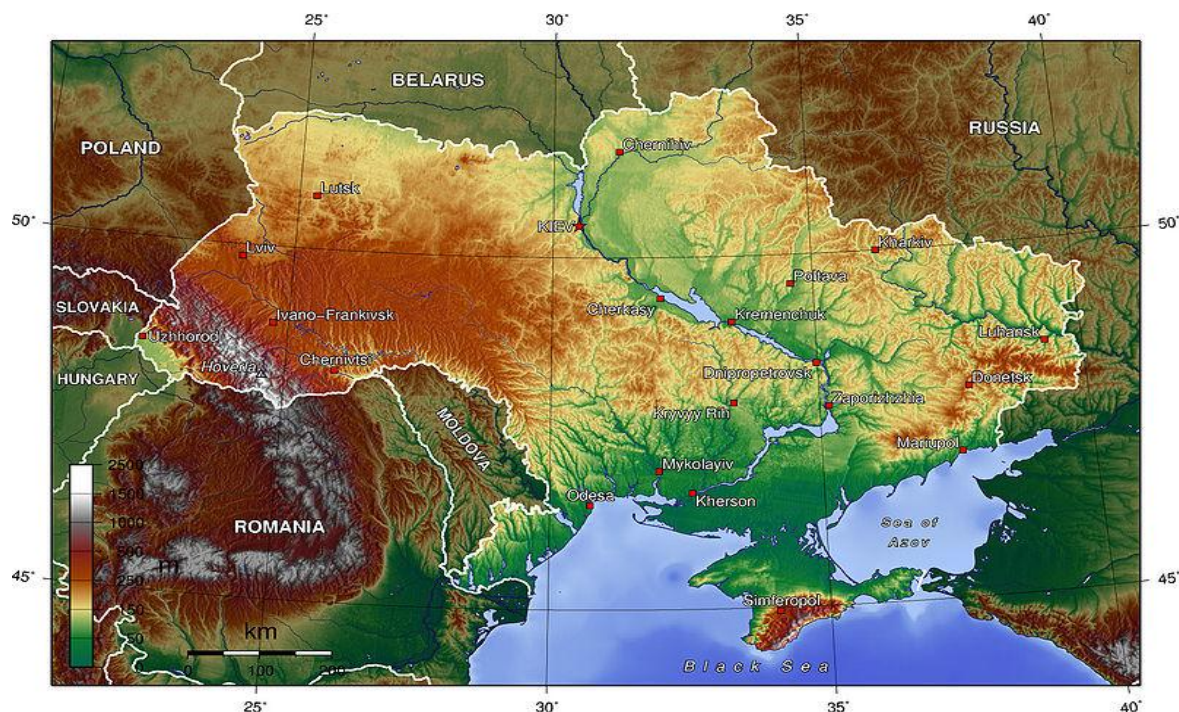
I. Podstawowe uwarunkowania turystyki przyjazdowej, krajowej, wyjazdowej .

1. Informacje ogólne.

Językiem urzędowym Ukrainy jest ukraiński. Stolicą jest Kijów. Ustrojem politycznym jest demokracja. Ukraina jest krajem z bogatą historią która ukazuje się w kulturze Ukraińców, jest ona przez to bardzo różnorodna a dzięki temu na pewno każdy znajdzie coś co go zainteresuje .

1.1 Położenie.

Ukraina znajduje się w europie wschodniej. Łączna powierzchnia kraju wynosi 603 700 km².drugi co do wielkości kraj europy . Graniczy z takimi krajami jak Federacja Rosyjska, Białoruś, Polska, Słowacja, Węgry, Rumunia, Mołdawia. Ukraina ma dostęp do Morza Czarnego i Azowskiego. Najwyższy szczyt Ukrainy to Howerla 2061 m n.p.m .Większa część kraju leży na nizinie Wschodnioeuropejskiej, reszta powierzchni to Karpaty z wyłączeniem pasma Gór Krymskim na Płw. Krymskim .Największymi rzekami tego kraju to Dniepr, Prypeć ,Desna, największym jeziorem słodkowodnym to Sasyk słonowodnym Sasyk-Sywasz największy sztuczny zbiornik to Kaskada Dniepru.¹

Rycina 1 Położenie Ukrainy

Źródło - http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Ukraine_topo_en.jpg (2013-11-23)

1.2 Klimat.

Ukraina leży w strefie klimatu umiarkowanego kontynentalnego, wyjątkiem jest Krym i południe kraju które leżą w strefie klimatu morskiego. Ukraina jest pod wpływem polarno-morskich i polarno-kontynentalnych mas powietrza. Średnie temperatury powietrza w lipcu i sierpniu utrzymują się pomiędzy 15°C - 28°C, grudniu i styczniu - 6°C - 3°C. Przez 150–160 dni na północnym wschodzie nie występują przymrozki, 200–220 dni na południu i 240–260 dni na południowym wybrzeżu Krymu.¹

1.3 Przyroda i Ekologia.

Roślinność Ukrainy to głównie stepy. Głównie zostały one przekształcone na rzecz upraw rolnych. Pozostałe tereny to laso-stepy. Na Krymie znajduje się roślinność śródziemnomorska. Fauna na Ukrainie jest zróżnicowana, Ukrainę można wyróżnić 2 obszary zoogeograficzne wchodzące w skład Obszaru Europejskiego, są to: gatunki charakterystyczne dla lasów mieszanych Europy na zachodzie Ukrainy i gatunki charakterystyczne dla obszarów stepowych na wschodzie Ukrainy. Naturalne środowisko Ukrainy uległo znacznemu przekształceniu i zniszczeniu. Największą katastrofę ekologiczną spowodowała awaria w Czarnobylskiej Elektrowni Jądrowej. Izotopem cezu zostało skażone 21% powierzchni kraju. Na terenach najbardziej skażonych powstała strefa wykluczenia przez niektórych badaczy uważany za największy nieoficjalny rezerwat przyrody w Europie. W zagłębieniach: Donieckim, Krzyworoskim i Dnieprzańsko-Donieckim oraz w okolicy Kałusza doszło do mechanicznego przekształcenia i niekiedy całkowitego zniszczenia pokrywy glebowej wskutek prac górniczych i składowania odpadów. Erozją jest dotknięte 29% powierzchni gruntów ornych. W południowej części Ukrainy, a także na terenach przyległych do sztucznych zbiorników wodnych występuje duże zasolenie gleb. Zmianom uległy również stosunki wodne, zwłaszcza w dolinie Dniepru (kaskada 6 zbiorników zaporowych) i na Polesiu (prace melioracyjne). Spływ ścieków przemysłowych, komunalnych i wód pokopalnianych oraz skażonych promieniotwórczo znacznie pogorszyły jakość wód Dniepru, Prypeci, Dońca i wielu innych rzek. Na Ukrainie znajduje się: 4 rezerваты biosfery, 17 parków narodowych, 17 rezerwatów przyrody, 19 obwodowych parków krajobrazowych, 1921 pomników przyrody.²

---

¹ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Ukraina> (2013-11-23)

² http://pl.wikipedia.org/wiki/Geografia_Ukrainy (2013-11-23)

1.4 Społeczeństwo.

Językiem urzędowym Ukrainy jest ukraiński. Stolicą jest Kijów. Ustrojem politycznym jest demokracja. Liczba ludności w 2013 rok wynosiła 45 495 252 , było to 26 miejsce na świecie. Narodowości w Ukrainie kształtują się następująco największą grupa są Ukraińcy ponad 3/4 ludności następną dużą grupą są Rosjanie jest to poniżej 1/5 społeczeństwa pozostali to Białorusini, Mołdawianie, Tatarzy krymscy, Bułgarzy, Polacy, Żydzi .Ukraina dzieli się na 24 obwody są to odpowiedniki naszych województw w tym również są wydzielone 2 miasta Kijów i Sewastopol i autonomia republiki Krymu posiada ona swoją konstytucję jak i rząd. Ukraińcy wyznają w większości chrześcijaństwo około 4/5 społeczeństwa największą grupą jest kościół prawosławny następnie protestanci , kościół rzymskokatolicki , judaizm. Ukraina posiada ujemny przyrost naturalny.³

1.5 Gospodarka.

Gospodarka Ukrainy według Wskaźnika Wolności Gospodarczej w 2010 roku zajęła się na 162 i została przydzielona do kategorii bez wolności gospodarczej. Gospodarka Ukrainy opiera się głównie na przemyśle i rolnictwie są to naleciałości po ZSRR, była ona wtedy nazywana spichlerzem Związku Radzieckiego. Ukraina w tym czasie była wykorzystywana jako źródło taniej siły roboczej i teren do eksploatacji wielu złóż mineralnych dla ZSRR. Na rok 2010 gospodarka Ukrainy opierała się głównie na gałęziach produkcyjnych takich jak budownictwo, przemysł, rolnictwo i transport towarowy. Od upadku ZSRR w Ukrainie drastycznie zwiększyło się bezrobocie z braku zbytu towarów które przedtem szerokim pasem transportowano do Związku Radzieckiego. PKB w 2010 powstawało generalnie na gospodarce produkcyjnej 65 % a usługi 35 % z czego w gospodarce produkcyjnej głównie wytwarzało rolnictwo.⁴

1.6 Przepisy wizowe i Waluta.

Obywatele polski nie potrzebują wizy na podstawie paszportu (musi być ważny 6 mies.) otrzymują na granicy dokument który ich rejestruje, mogą przebywać na terenie Ukrainy 90 dni. Ważne aby nie zgubić ów dokumentu rejestrującego, ponieważ przy wyjeździe z Ukrainy z powodu jego braku można zapłacić karę. Odnotowuje się liczne przypadki problemów z tabliczkami znamionowymi w samochodach trzeba być szczególnie na to

---

³ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Ukraina> (2013-11-23)

⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Gospodarka_Ukrainy (2013-11-23)

wyczulonym .Ważne jest aby tabliczka była czytelna i rzetelna .⁵ Oficjalną walutą Ukrainy jest Hrywna dzieli się ona na 100 kopiejek .Kodem walutowym Hrywny jest UAH , a wprowadzono ją w 1996 zastępując tym Karbowańca. W 2008 Hrywna przez komisje Międzynarodowego Funduszu Walutowego została uznana za najpiękniejszą walutą świata . Inną najlepszym wyborem jest wymiana Dolarów na Ukrainie trzeba uważać bo Ukraińcy wymieniają dolary nie starsze niż 10 letnie. 2 opcją jest zakup euro . A na końcu wymiana w Polsce złotych na hrywny dobrze jest to zrobić u nas bo niektóre ukraińskie kantory mogą nie mieć na tyle Hrywien aby nam wymienić. Jeśli wymieniamy na Ukrainie najlepiej jest wymieniać w dużych miastach i pewnych kantorach. Trzeba pamiętać aby zbierać paragony wymiany i mieć przy sobie paszport który jest potrzebny do tej transakcji od 2011. Cudzoziemcy mogą wwozić i wywozić przez granicę Ukrainy kwotę do 10 000 euro, deklarując ją ustnie. Kwotę wyższą niż 10 000 euro potrzebna jest deklaracja pisemna .Podobnie hrywnę można poprzez deklarację ustna, wwozić i wywozić w wysokości do 15 000. Kwotę od 15 000 do 50 000 hrywien należy deklarować pisemnie.

Kwotę powyżej 50 000 hrywien można wywozić tylko za pozwoleniem Narodowego Banku Ukrainy.^{6 7}

1.7 Historia.

Historia Ukrainy jest bardzo burzliwa jak i naszego kraju , co widać na przykład w przewijających się dobrych i złych kontaktach tych krajów. Państwo ukraińskie zaczęło się kształtować w IX wieku gdzie przez jej teren przebiegały ważne szlaki handlowe. Data 988 uznawana jest jako symbol przyjęcia chrześcijaństwa, jak widać na kulturę tego kraju duży wpływ miało chrześcijaństwo .Przez długi czas tereny Ukrainy były w posiadaniu Polski dlatego można znaleźć dużo aspektów kultury polskiej na jej terenach . Przez pewien okres imperium otomańskie zajmowało południowe części dzisiejszej Ukrainy i można tam znaleźć oznaki tego okresu. Ukraina była pod zaborami Austrii i Rosji miało to również duży wpływ na dzisiejszy wygląd i kulturę tego kraju. Następnie duży wpływ miały wojny

---

⁵ <http://ukraina.geozeta.pl> (2013-11-23)

⁶ http://www.travelmaniacy.pl/arttykul,jaka_walute_zabrac_na_ukraine-,2884,2,0.html (2013-11-23)

⁷ http://www.ukraincy.org/zwiedzamy_ukraine/praktyczne_rady_przed_podroza_na_ukraine.htm (2013-11-23)

polsko-ukraińskie lecz największy wpływ do uzyskania niepodległości w 1991 miała Rosja a późniejszym czasie ZSRR z którymi Ukraina toczyła wiele wojen o tereny jak i o niepodległość.⁸

2 Regiony turystyczne przyciągające największą liczbę turystów.

Region zachodni obejmuje swoim zasięgiem Polesie Wołyńskie, Wyżynę Podolską oraz Karpaty Wschodnie. Wschodnia granica tego regionu przechodzi przez Owrucz-Żytomierz- Chmielnicki- Kamieniec Podolski do granicy z Mołdawią .Regiony te łączy wspólna Historia. Początki turystyki zaczynają się już 100 lat wstecz. Najważniejszą miejscowością jest Truskawiec, uzdrowisko z wieloma wodami mineralnymi. Najczęściej odwiedzane są Karpaty zalesione Gorgony oraz wyższa Czarnohora z połoninami. W tych górach znajduje się największy szczyt Ukrainy - Howerla i Karpacki Park Narodowy. Ośrodkami sportów zimowych jest Sławsko i Worochta. Karpaty to również folklor ukraińskich miejscowych górali- Hucułów. Stolicą Huculszczyzny jest Żabie nad Czeremoszem. Ruś zakarpacka jest również miejscem warte zobaczenia z powodu swojej nie zniszczonej przyrody. Następnym regionem zachodniej Ukrainy . Podole jest regionem pięknych miasteczek i wiosek. Największym miastem Podola jest Lwów. Miasto to głównie bogata architektura świecka i sakralna. Wyróżnić można: katedry- łacińska z manierystyczną kaplicą Boimów, katedra unicka i ormiańska, rynek z renesansowymi kamienicami i klasycystycznym ratuszem. Zespół historyczny Lwowa od 1998 roku jest wpisany na listę UNESCO. W Lwowie znajduje się Uniwersytet Lwowski jeden z najstarszych w środkowej europie, liczne muzea, galerie sztuk. Ważnym miejscem dla Polaków jest Cmentarz Łyczakowski gdzie spoczywają m.in. M. Konopnicka, G. Zapolska i inni. Kamieniec Podolski, tworzy zespół zabytkowy z potężną twierdzą, ratuszem, katedrą i innymi kościołami nad jarem Smotrycza. Innymi ważnymi miejscami tego regionu są: Żółkiew z okazałą renesansową farą, zamek w Olesku, późnorenesansowa rezydencja Koniecpolskich w Podhorcach, zamek w Zbarażu i Krzemieniec- miasto Juliusza Słowackiego i słynnego Liceum Krzemienieckiego.⁴⁴ Region ten jest ważnym celem turystyki dla Polaków.⁹

---

⁸ http://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_Ukrainy (2013-11-23)

⁹ Z. Kruczek, Europa. Geografia turystyczna, Kraków 2008, s. 194-195

Region naddnieprzański region obejmuje zasięgiem ziemie leżącą na wschód od Podola, sięgające na południu po Nizinę Czarnomorską i Mołdawską. Osią tego obszaru jest Dniepr z ogromnymi zbiornikami wodnymi, posiadającymi znaczenie rekreacyjne. Pod względem krajobrazowym najpiękniejsze są tereny leżące w otoczeniu sztucznych zbiorników wodnych i doliny Dniepru. Możliwość rozwoju funkcji turystycznych jest ograniczona powodu przemysłu i małych walorów przyrodniczych. Większe możliwości rozwoju ma turystyka krajoznawcza gdzie ważnym ośrodkiem jest Kijów będący stolicą Ukrainy. Miasto posiada wiele bezcennych zabytków takich jak. Sobór Sofijski, Złota Brama, Ławra Pieczierska z zabytkowym zespołem zabudowań klasztornych z połowy XI w. z ruinami Soboru Uspieńskiego.¹⁰

Region południowy w skład tego regionu zalicza się wybrzeże Morza Czarnego z przylegającymi nizinami nadczarnomorskimi. Rozwijać się tu mogą funkcje turystyki wypoczynkowej i kąpieliskowej ale także turystyki krajobrazowej. Nad zatoką Dniestru położony jest Białogród Dniestrowski, dawniej turecka twierdza Akerman. W południowej części Krymu znajdują się Góry Krymskie. W zachodniej części Krymu brzegi są płaskie i są tam liczne słone jeziora. Ukraińskie kąpieliska o znaczeniu międzynarodowym. Największe kąpieliska tej strefy to : Jałta, Ałusztą, Eupatoria, Liwadia, Gurzuf. Obszar nadczarnomorski posiada ciekawe walory naturalne : limany, zjawiska krasowe, słone jeziora, roślinność stepowa. Walory kulturowe najważniejsze ośrodki to Bachczysaraj na Krymie (dawna stolica Chanatu Krymskiego, pałac Chanów, harem, meczet, ogrody pałacowe) oraz Odessę- port i uzdrowisko ze słynnymi schodami potiomkinowskimi. Specyfiką Odessy jest jej wielokulturowość. Najcenniejsze zabytki historyczne stanowią ruiny miasta Chersones Taurydzki w Sewastopolu.¹¹

---

¹⁰ Z. Kruczek, Europa. Geografia turystyczna, Kraków 2008, s. 196

¹¹ Z. Kruczek, Europa. Geografia turystyczna, Kraków 2008, s. 197.

3 Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna.

3.1 Transport drogowy.

Ukraińskie drogi są w bardzo złym stanie większość ich nie została zmodernizowana od czasów radzieckich. Ukraiński rząd w 2012 zobowiązał się do powstania 4500 km dróg. Długość wszystkich dróg na Ukrainie to 164 732 km . Główne drogi tworzą arterie pomiędzy największymi miastami kraju jak i tworzą trasy transgraniczne pomiędzy krajami graniczącymi z Ukrainą¹². W 2013 roku 2779,3 mln pasażerów korzystało z transportu drogowego .¹³

3.2 Transport kolejowy.

W Ukrainie kolej odgrywa ważną rolę w połączeniu wszystkich głównych obszarach miejskich, obiektów portowych i ośrodków przemysłowych z krajów sąsiednich. Kolej na Ukrainie bardzo dobrze funkcjonuje i jest na bardzo wysokim poziomie. Całkowita długość linii kolejowych na Ukrainie jest ponad 22473 km, z czego 9250 km jest zelektryfikowana. Ukraina posiada monopol w zakresie przewozów pasażerskich, a wszystkie pociągi oprócz tych które współpracują z zagranicznymi firmami, są obsługiwane przez firmę "UZ"¹⁴. W 2013 roku 395,6 mln osób skorzystało z kolei włączając w to miejskie tramwaje .¹⁵

3.3 Transport lotniczy.

Transport lotniczy na Ukrainie rozwija się bardzo szybko w rozwoju pomogło zniesienie wiz dla niektórych państw. Dzięki Euro 2012 rząd zainwestował w ten sektor duże sumy pieniędzy . Obecnie istnieją trzy główne terminale lotnicze Doniecku, Lwowie i Kijowie , nowy port został otwarty w Charkowie. Ukraina posiada wiele linii lotniczych, największe z nich są to "Aerosvit" i "Ukraine International Airlines"¹⁶ 6,9 mln osób w 2013 skorzystało z tego rodzaju transportu.¹⁷

3.4 Transport morski.

Transport ten opiera się głównie na żegludze rzecznej nad Dnieprem, Dunajem i Prypeci i na ich dopływach. Większość dużych miast posiada port rzeczny i infrastrukturę do

---

¹² <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ukraine> (2013-11-23)

¹³ <http://www.ukrstat.gov.ua> (2013-11-23)

¹⁴ <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ukraine> (2013-11-23)

¹⁵ <http://www.ukrstat.gov.ua> (2013-11-23)

¹⁶ <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ukraine> (2013-11-23)

¹⁷ <http://www.ukrstat.gov.ua> (2013-11-23)

transportu pasażerów jak i towarów. Międzynarodowa podróż morska opiera się głównie na porcie w Odessie¹⁸. W 2013 z transportu morskiego skorzystało 6.4 mln pasażerów¹⁹.

3.5 Hotelarstwo.

Na Ukrainie jest mało międzynarodowych sieci hotelowych wymienić można Hyatt i Radisson SAS (w Kijowie). Standard hoteli poza miastami ma bardzo różny poziom. Najwięcej hoteli znajduje się w Kijowie, w tym cztery 5-gwiazdkowe Premier Palace. Ceny natomiast są o wiele wyższe od polskich. Często zdarza się że hotel np. 3-gwiazdkowy nie odpowiada standardom międzynarodowym²⁰. W 2012 liczba obiektów noclegowych wzrosła o 114% w stosunku do 2010 roku. Największe wzrosty miały miasta Donieck - 157% oraz Charków - 138%.²¹

3.6 Biura podróży.

W 2012 licencjonowanych i zarejestrowanych touroperatorów było 2417 a 383 touroperatorów zajmowało się turystyką krajową i przyjazdową. Największa liczba firm, które posiadają odpowiednie licencje znajdują się w Kijowie - 1232 Licencje (51% ogółu), w tym 57 (15%) - tylko zajmujących się turystyką krajową i przyjazdową.

4. Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności.

Społeczeństwo Ukraińskie jest liczne posiada 26 miejsce na świecie pod względem liczby ludności. Natomiast posiada najniższe wskaźniki bogactwa społeczeństwa w europie lecz dochody systematycznie wzrastają.^{22,23} W 2011 roku ilość wyjazdów zagranicznych z Ukrainy zwiększyła się o 15%. Na Ukrainie żyje wiele osób o polskim pochodzeniu etnicznym, a w Polsce o ukraińskim. Również dobrą wiadomością jest to że PKB kraju wzrasta do poziomu z 2008 które było najwyższe od wielu lat. tylko 3% obywateli Ukrainy regularnie odbywa podróże poza granice kraju, natomiast możliwości wypoczynku i wędrowek posiada znacznie więcej Ukraińców – do 7%.²⁴ Na Ukrainie obywatele nie posiadają tyle wolnych dni od pracy co np. Francja Portugalia co jest utrudnieniem w podróżach.

¹⁸ <http://uk.wikipedia.org/wiki/Ukraine> (2013-11-23)

¹⁹ <http://www.ukrstat.gov.ua> (2013-11-23)

²⁰ http://www.kiev.trade.gov.pl/pl/ukraine/article/detail,431,Hotele_i_gastronomia.html (2013-11-23)

²¹ <http://www.tourism.gov.ua> (2013-11-23)

²² http://ukrstat.org/en/operativ/operativ2005/gdn/dvn_ric/dvn_e/dvn_e.htm(2013-11-23)

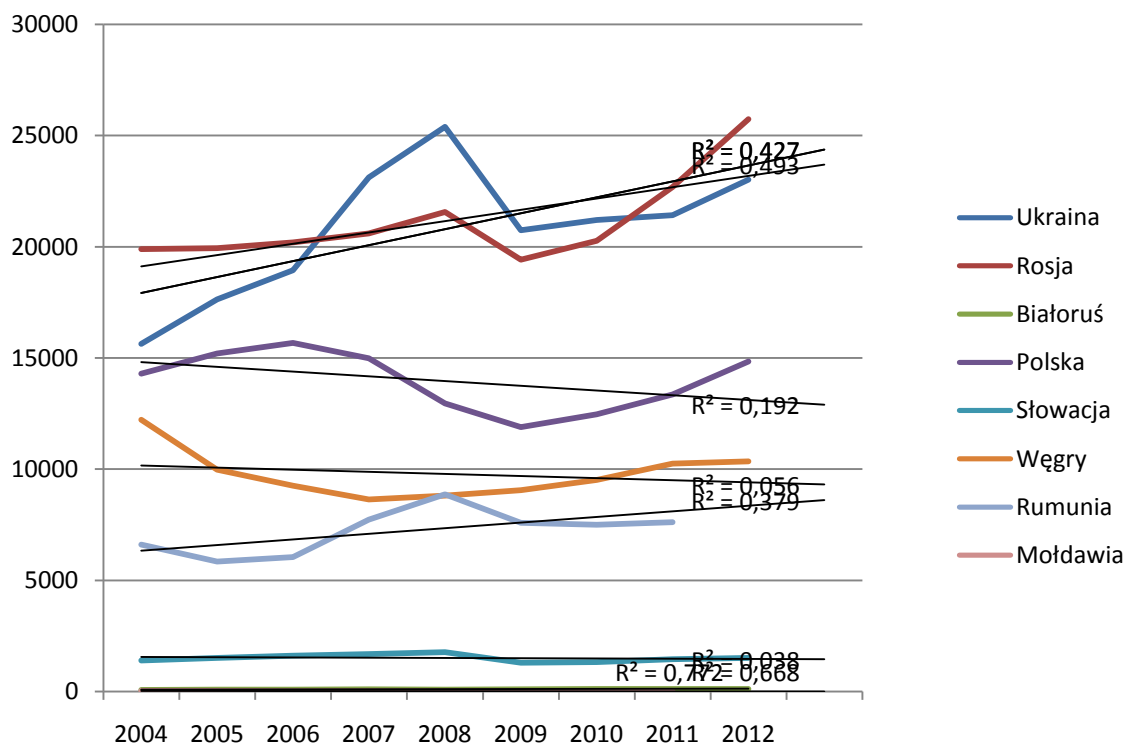
²³ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Ukraina>(2013-11-23)

²⁴ Analiza komercjalizacji Polskiego produktu turystycznego na ukraińskim rynku turystycznym POT str.29

II. Rynek recepcji turystycznej- zagraniczna turystyka przyjazdowa do Ukrainy.

1. Przyjazdy i główne kraje emitujące.

Turystyka jest dla Ukrainy ważnym sektorem gospodarki który z roku na rok przynosi coraz większe zyski. Ukraina odzyskuje turystów po 2008 roku gdy odwiedziło ją 25,392 mln turystów 7 miejsce na świecie, w 2009 roku odnotowano 20,741 mln turystów Ukraina uzyskała przez to -18.3% spadek, w 2012 odwiedziło ją 23,013 mln turystów co dało jej 9.87% wzrost w stosunku do 2009 z tym wynikiem znajduje się na 2 miejscu w ilości odwiedzin w centralno-zachodniej europie i na 9 miejscu w europie 14 na świecie.²⁵

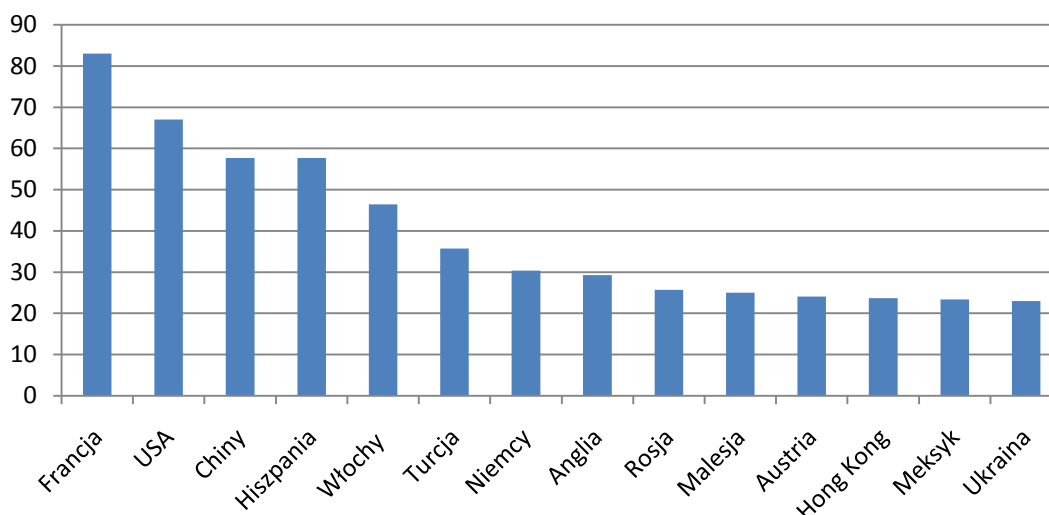
Rycina 2. Przyjazdy turystów na Ukrainę i kraje ościenne w latach 2004-2012 wraz z prognozą.

Źródło: UNWTO Tourism Highlights w latach 2006,2008,2010 i 2013, Bank Światowy
[http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL\(03.02.2014\)](http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL(03.02.2014)) opracowanie własne.

Jak widać na wykresie po kryzysie światowym zmniejszyła się ilość przyjezdnych na Ukrainę natomiast od 4 lat widzimy pozytywny wzrost ilości przyjezdnych. W 2012 Ukrainę odwiedziło 23 013 mln turystów Rosjanie byli największą narodowością która

²⁵ UNWTO Tourism Highlights, 2013 Edition

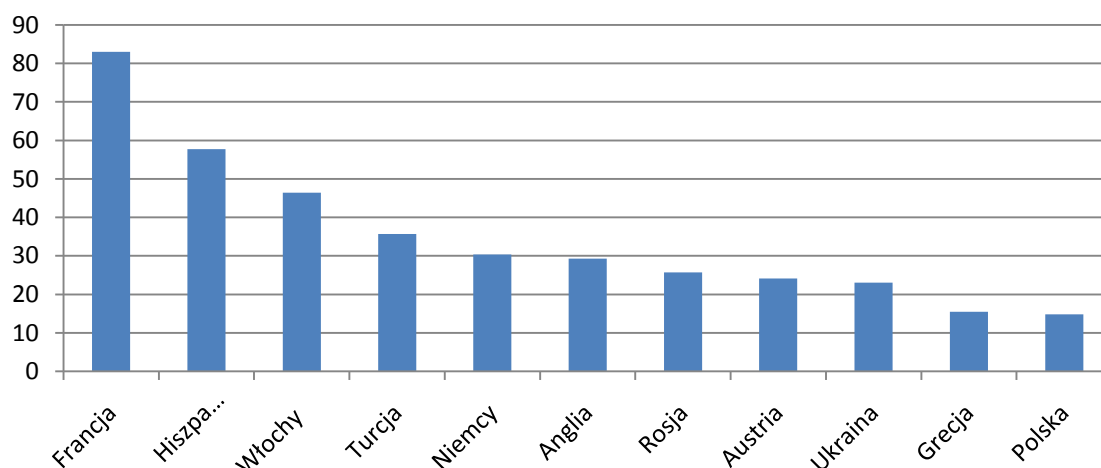
odwiedziła Ukrainę było to 41.3 % następnie Mołdawianie 21%, Białorusini 13.4 %, Polacy 6.1 %, Rumuni 3.4 %²⁶. Rosja jest największym konkurentem jeśli chodzi o sąsiadów pod względem przyjazdów turystów a co za tym idzie atrakcyjności turystycznej , w 2012 do Rosji przyjechało 25,736 (wzrost 13.4 % w stosunku do 2011) mln turystów .Innymi konkurentami jest Polska 14,840 mln przyjazdów(wzrost 11.2 %) i Węgry 10,353 mln przyjazdów (wzrost 1.0 %) Ukraina też posiada wzrost który wynosi 7.5 %. Jak można wnioskować Ukraina posiada konkurentów lecz jej sytuacja jest i może się polepszyć przez to może wyjść na lidera regionu .Jedynym zagrożeniem jest Rosja które posiada więcej przyjazdów niż Ukraina. Kraje takie jak Słowacja, Rumunia, Białoruś, Mołdawia posiadają bardzo mało przyjazdów i w najbliższym okresie czasu nie będą zagrażały pozycji Ukrainy. Jeśli chodzi o prognozy są one zbyt słabe aby można mówić o pewnych trendach.

Rycina 3. Odwiedziny na świecie podane w milionach w 2012 roku.
 Źródło: UNWTO Tourism Highlights z 2013 roku, opracowanie własne .

Jak widać na wykresie powyżej Ukraina znajduje się na 14 w rankingu światowym. Posiada możliwość znalezienia się w pierwszej 10 ponieważ różnica w ilości turystów odwiedzających Rosję, Malesję ,Austrię, Hong Kong , Meksyk nie jest zbyt duża i można ją zniwelować.

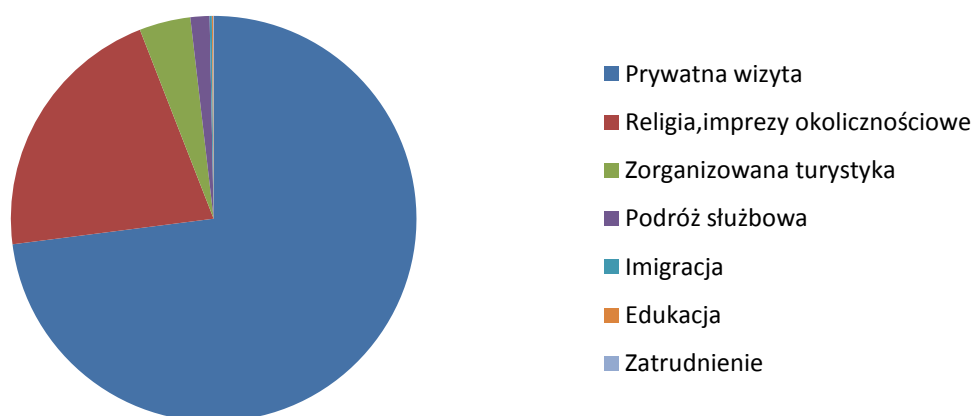
²⁶ http://ukrstat.org/en/operativ/operativ2013/tyr/tyr_e/vig2012_e.htm (2013-11-23)

Rycina 4. Odwiedziny w europie w 2012 roku podane w milionach.
 Źródło: UNWTO Tourism Highlights z 2013 roku, opracowanie własne.

Jak można wnioskować z wykresu powyżej Ukraina nie posiada dużych konkurentów którzy mogli by ja przegonić w ilości odwiedzających przez to ma stabilną sytuacje w swoim regionie , może natomiast starać się aby przegonić takie kraje jak Austria i Rosja ponieważ różnica w ilości odwiedzających nie jest duża. Według UNWTO ruch turystyczny będzie wzrastał , aczkolwiek procent udziału w stosunku do całego ruchu będzie malał w europie a co za tym idzie również udział Ukrainy .

2.Cele przyjazdów.

Rycina 5. Cele przyjazdów na Ukrainę w 2012 roku.
 Źródło: <http://ukrstat.org/en>. (2013-11-23)

Jak można wnioskować z wykresu w ogólnych przyjazdach prawie $\frac{3}{4}$ odwiedzin są to wizyty prywatne a co za tym idzie odwiedziny rodziny i wycieczki w celach

rekreacyjnych. Również widać że generalnie podróżujący do Ukrainy sami organizują sobie podróż dzieje się tak że narodowości które podróżują najczęściej do Ukrainy nie są zamożni , a poprzez organizacje podróży samemu dużo zaoszczędzają. Są to również osoby odwiedzające rodzinę sąsiedzi tego kraju i podróż może odbyć się poprzez kolej albo samochód które są tańszymi opcjami transportu niż transport samolotowy. Duży procent to podróże z powodu imprez i religii jeżeli chodzi o imprezy jest to związane z organizacją przez Ukrainę EURO2012, również w tej kategorii są zawarte imprezy kulturalne jak i podróż w celach religijnych co też zwiększa procent tej kategorii. Religia ma duże znaczenie ponieważ na Ukrainie znajduje się wiele miejsc kultu jak np. cmentarz Łyczakowski ważny dla Polaków. Na wykresie widać mały ale widoczny procent podróży zorganizowanych jest to spowodowane podróżami z takich krajów jak USA , Kanada , Izrael z których to krajów co roku przybywa do Ukrainy kilkaset turystów. Na wykresie widać cel podróży jako służbowy ale nie jest to duży procent a znikomy procent to imigracja, edukacja i zatrudnienie.

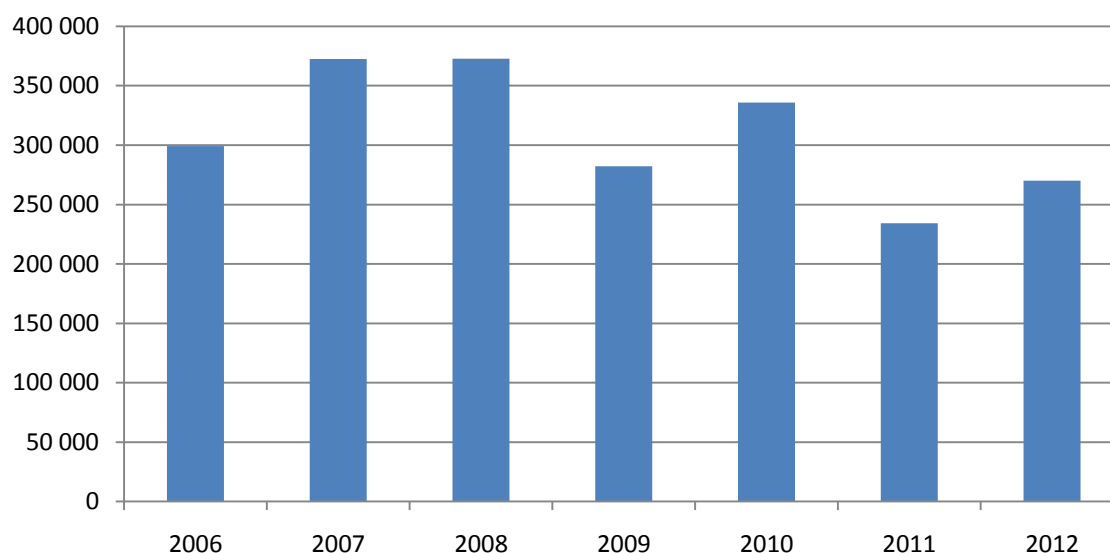
Cele przyjazdów głównych narodowości odwiedzających Ukrainę.

Cel przyjazdu	Rosja	Mołdawia	Białoruś	Polska	Rumunia
Prywatna wizyta	7 325 901	4 339 244	2 324 489	904 313	537 848
Religia, imprezy okolicznościowe	1 731 895	467 340	514 058	392 264	243 851
Zorganizowana turystyka	343 435	3866	234 022	56 476	2390
Podróż służbowa	106 314	32 158	16 954	47 913	6790
Imigracja	12473	5861	1178	862	273
Edukacja	6195	400	310	1552	27
Zatrudnienie	482	246	769	706	102

Tabela 1. Źródło: <http://ukrstat.org/en/operativ>. (2014-01-15)

Jak widać na załączonej tabeli cele przyjazdów krajów które najczęściej odwiedzają Ukrainę nie odbiegają zbytnio od wszystkich przyjazdów do Ukrainy. Lecz występują pewne wyjątki procentowo Białorusini najczęściej wybierają zorganizowaną turystykę powodem może być istniejący system polityczny na Białorusi utrudniający samodzielne podróżowanie. Następnie znajduje się Rosja i Polska gdzie około co 20-ta podróż jest zorganizowana możliwie jest to spowodowane większą zamożnością niż Mołdawia czy

Rumunia społeczeństwa te mogą sobie na to pozwolić. Natomiast podróże służbowe Mołdawian i Rumunów przewyższają zorganizowaną turystykę może być to związane z tym że gospodarki tych krajów są podobne do Ukraińskiej gospodarki i dużo prowadzą z sobą interesów.

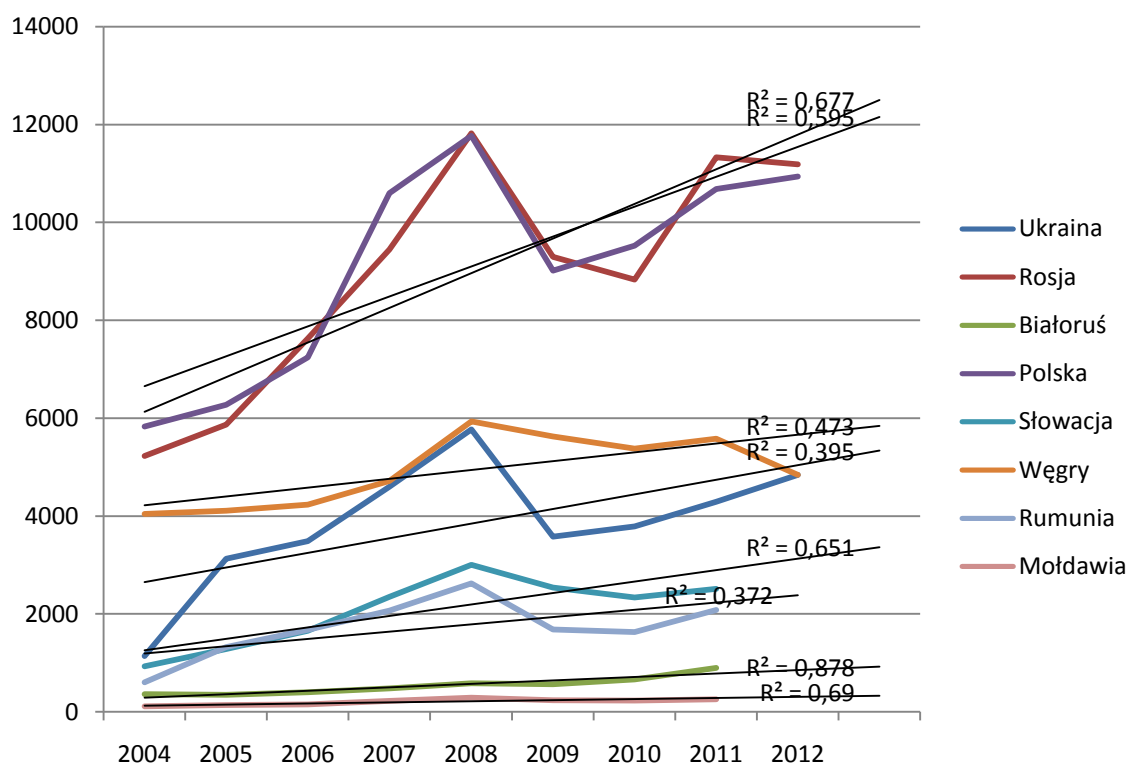

Rycina 6. Liczba korzystających turystów zagranicznych z Ukraińskich biur podróży.
Źródło: <http://ukrstat.org> (2014-01-15).

Jak można zauważyć liczba zagranicznych turystów którzy korzystają z usług Ukraińskich biur podróży od paru lat spada może być to spowodowane barierami językowymi jak i jakością świadczonych usług. W stosunku do wszystkich korzystających których było 23 012 823 w 2012 roku turyści zagraniczni są niewielkim procentem wykupionych ofert.

3. Dochody z turystyki przyjazdowej – wielkość, struktura i dynamika.

Rycina 7. Wpływy z turystyki międzynarodowej Ukrainy i krajów ościennych podane w milionach USD w latach 2004-2012 wraz z prognozą.

Źródło: UNWTO Tourism Highlights w latach 2006,2008,2010 i 2013, Bank Światowy [http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL\(03.02.2014\)](http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL(03.02.2014)), opracowanie własne .

Dochody Ukrainy będą się zwiększać według trendu tak samo jak dochody Rosji, Słowacji, Białorusi. Dochody z turystyki nie osiągnęły jeszcze poziomu z przed kryzysu oznacza to również że gospodarka nie otrząsnęła się jeszcze w pełni po kryzysie. . Jedyne Białoruś posiada większe dochody niż przed kryzysem, jest to spowodowane tym że jest ona bardziej niezależna od gospodarek zagranicznych .Największe dochody posiada Ukraina i Rosja nieznacznie większe od Ukrainy i jest to jedyny konkurent na rynku. Reszta krajów nie posiada tak dużych dochodów z turystyki.

Bezpośrednie wpływy z turystyki do PKB w miliardach USD w 2012 roku.

Rosja	Średnia światowa	Polska	Czechy	Węgry	Ukraina	Bułgaria	Białoruś
27,7	17,2	9,6	5,7	5,4	3,6	2,0	1,2

Tabela 2. Źródło: WTTC travel & tourism economic impact 2013 Ukraine opracowanie własne.

Wzrost bezpośrednich wpływów z turystyki do PKB podany w procentach 2013.

Ukraina	Rosja	Bułgaria	Średnia światowa	Białoruś	Polska	Czechy	Węgry
8,4	6,9	3,8	3,0	1,4	1,0	0,8	-0,5

Tabela 3. Źródło: WTTC travel & tourism economic impact 2013 Ukraine opracowanie własne.

Z poprzednich danych można wnioskować że Ukraina posiada małe wpływy bezpośrednie w stosunku do swoich sąsiadów Rosji i Polski może to być związane z cenami na Ukrainie które nie są wysokie po za tym do Rosji podróżuje więcej turystów. Ukraina nie posiada również bezpośrednich wpływów blisko średniej a nawet bardzo daleko od tych wartości się znajduje, tak samo jak swoi sąsiedzi Bułgaria i Białoruś .Natomiast wzrost bezpośrednich wpływów jest wysoko ponad średnią i również jest większy o Polski ,Rosji i Bułgarii co w dalszym okresie czasowym może spowodować przegonienie tych krajów w dochodach co dobrze by wpłynęło na gospodarkę i sektor turystyki.

Całkowity wkład turystyki do PKB w 2012 roku.

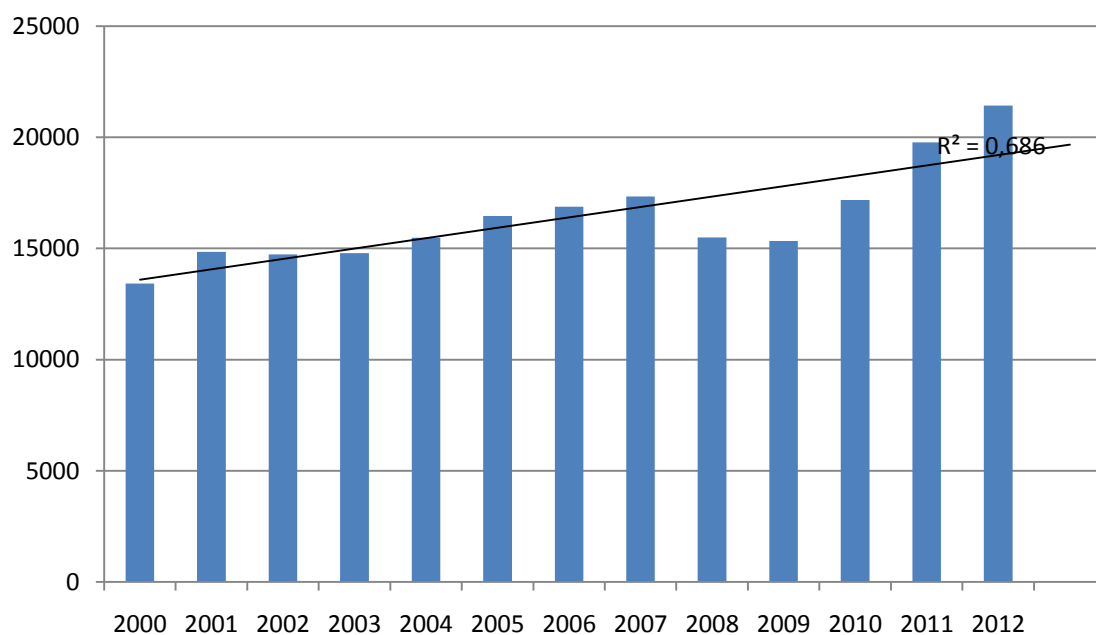
Średnia krajowa	Bułgaria	Węgry	Czechy	Ukraina	Białoruś	Rosja	Polska
14,1	13,6	10,8	8,7	8,0	6,4	5,9	5,0

Tabela 4. Źródło: WTTC travel & tourism economic impact 2013 Ukraine opracowanie własne.

Jak widać również na tej tabeli całkowite przychody które tworzy turystyka są większe od bezpośrednich co bardzo dobrze świadczy o tym sektorze .Turystyka to nie tylko pieniądze które zostawiają turyści ale również pieniądze które się wydaje na infrastrukturę z nią związaną transport, gastronomia itp. Dzięki temu te sektory powiązane również się rozwijają co napędza gospodarkę kraju.

III. Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa).

1. Poziom aktywności turystycznej mieszkańców Ukrainy w turystyce zagranicznej.

Rycina 8. Wyjazdy obywateli Ukrainy za granice w tysiącach latach 2000-2012 wraz z prognozą.
Źródło: <http://ukrstat.org> (2014-01-15) opracowanie własne.

Z zaprezentowanych powyżej danych widać że obywatele Ukraińscy z roku na rok coraz częściej wyjeżdżają w 2012 wyjechało ich 21,4 mln możliwie jest to spowodowane wzrostem zamożności tego kraju . Widać również że kryzys światowy znacząco zmniejszył wyjazdy obywateli Ukraińskich. Z prognozy również widać że będą one dalej rosnąć, co jest korzystne dla touroperatorów którzy będą mieć w swojej ofercie wycieczki atrakcyjne dla obywateli Ukraińskich.

2. Główny kraje emisyjne.

Główny kraje emisyjne oraz cel podróży obywateli Ukraińskich w 2012.

Cele wyjazdu	Rosja	Polska	Mołdawia	Węgry	Białoruś
Ogólnie	5 941 305	5 765 184	2 174 173	1 759 986	1 673 717
prywatna wizyta	5 660 499	5 521 628	2 169 534	1 746 214	1 532 477
zorganizowana turystyka	187 732	69 578	419	8 307	96 275
podróż służbowa	93 074	173 978	4 220	5 465	44 965

Tabela 5. Źródło: <http://ukrstat.org> (2014-01-15) opracowanie własne.

Obywatele Ukrainy najczęściej podróżują do Rosji pokrywa się to z przyjazdami do Ukrainy gdzie najwięcej na Ukrainę przyjeżdża Rosjan. Głównym celem podróży do Rosji jest prywatna wizyta możliwe jest to spowodowane podobnymi cenami jak i odwiedzinami rodziny. W większym stopniu Ukraińcy w celach służbowych podróżują do Polski i Białorusi. Duży procent wyjazdów zorganizowanych można zauważyć do takich krajów jak Białoruś, Turcja, Egipt możliwe jest to spowodowane w 1 przypadku uzyskaniem wizy turyści pozostawiają tą czynność biuram turystycznym, w 2 następnym przypadkach jest to spowodowane łatwością wykupienia wycieczki niż organizacja jej na własną rękę. Na wypoczynek zimowy Ukraińcy najczęściej wybierają Austrię (103 207 wyjazdów), Słowację i Polskę

**Pozostałe kraje emisyjne o większym znaczeniu oraz cel podróży obywateli
Ukraińskich w 2012.**

Kraj	Wszystkie wyjazdy	Prywatna wizyta	Zorg. turystyka	Podróż służbowa
Turcja	563 184	460 683	91 462	11 039
Rumunia	549 966	523 767	22 389	3810
Słowacja	508 008	495 854	8256	3898
Niemcy	380 554	361 675	15 063	3816
Czechy	299 444	361 675	15 063	2799
Egipt	297 267	258 425	37 892	950

Tabela 6. Źródło: <http://ukrstat.org> (2014-01-15) opracowanie własne.

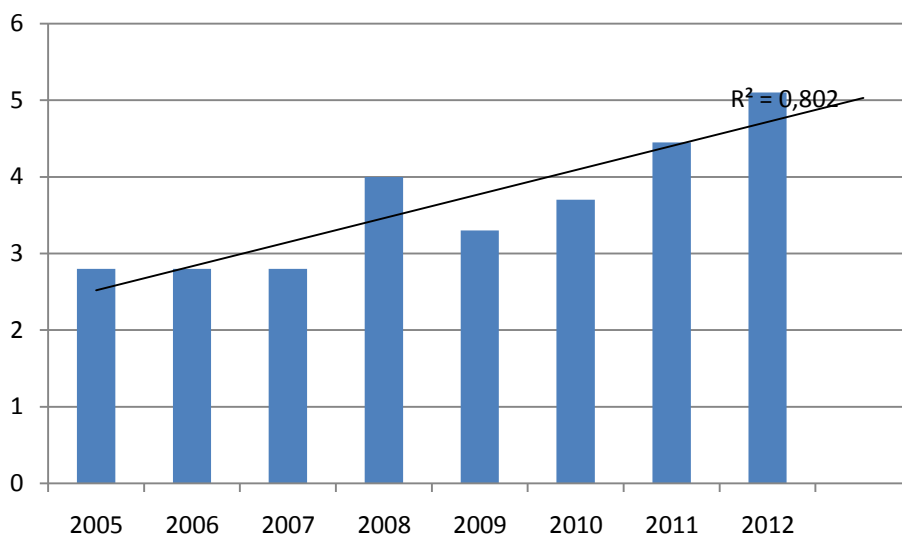
Obywatele Ukrainy odchodzą od turystyki zorganizowanej na turystykę indywidualną. Nawet w takich kierunkach jak Turcja co widać z powyższych danych jest głównie opanowana przez biura podróży. Powodem może być że Ukraińcy posiadają coraz większą wiedzę i dostęp do Internetu i sami mogą sobie zorganizować wycieczkę za granicę dzięki temu oszczędzają pieniądze.

Struktura wyjazdowa turystyki według celu wyjazdu obywateli Ukraińskich.

Podróże służbowe	5 %
Turystyka zorganizowana	8 %
Podróże indywidualne	87 %

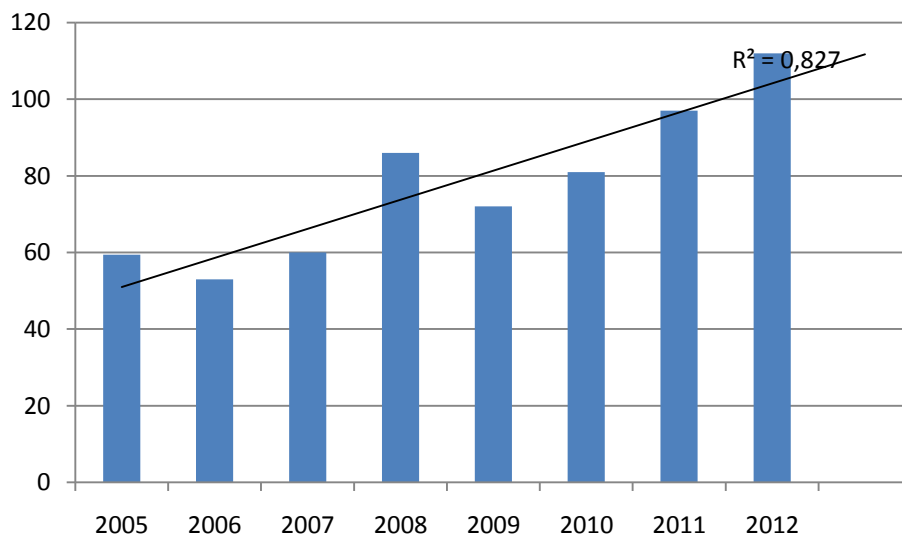
Tabela 7. Źródło: Analiza komercjalizacji Polskiego produktu turystycznego na Ukraińskim rynku usług turystycznych POT str.29

3. Wydatki Ukraińców na turystykę.

Rycina 9. Wydatki na wyjazdy obywateli Ukraińskich w miliardach USD wraz z prognozą w latach 2005-2012.

Źródło: WUTZ z POT-u w latach 2005-2012, opracowanie własne.

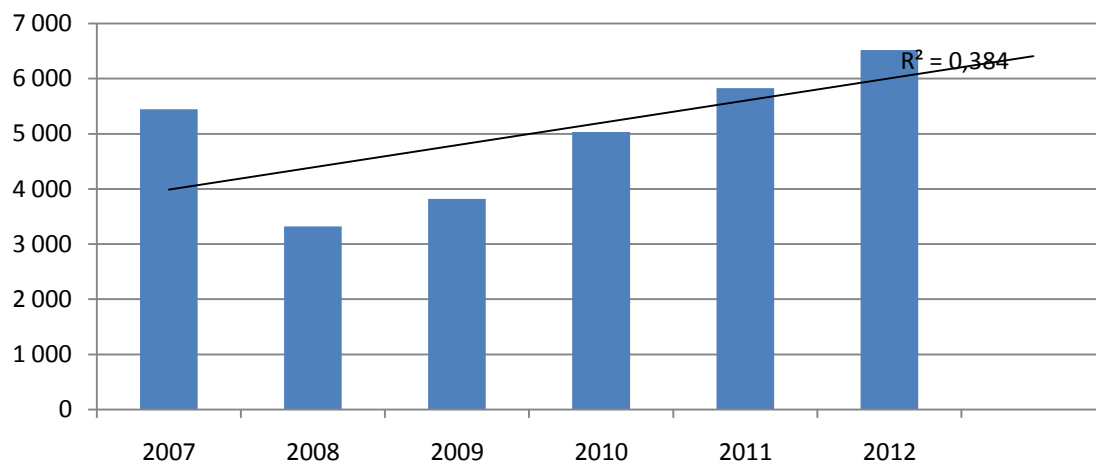
Rycina 10. Wydatki na jedną osobę turystów Ukraińskich podane w USD wraz z prognozą w latach 2005-2012.

Źródło: WUTZ z POT-u w latach 2005-2012, opracowanie własne.

Jak widać załączonych danych wydatki ogólne jak i na 1 osobę wzrastają turystów Ukraińskich. Trend również pokazuje że będą wzrastać w latach następnych. Jest to dobra wiadomość dla touroperatorów, którzy by kierowali swoją ofertą dla turystów Ukraińskich.

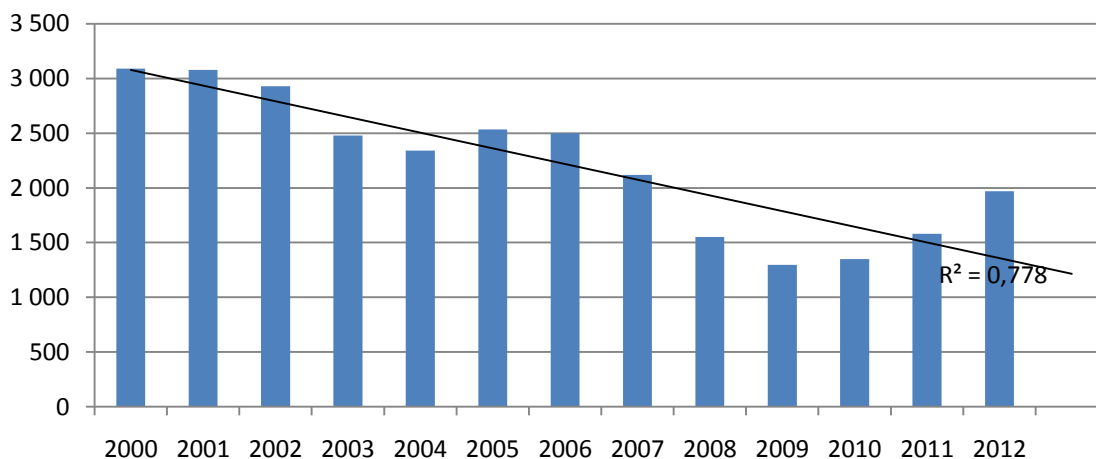
IV. Znaczenie rynku Ukraińskiego dla Polski.

1. Analiza przyjazdów obywateli Ukraińskich do Polski.

Rycina 11. Przyjazdy obywateli Ukraińskich do Polski w tysiącach wraz z prognozą w latach 2007-2012.
Źródło: Witold Bartoszewicz, Teresa Skalska Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2009 roku str. 33, POT Analiza komercjalizacji polskiego produktu turystycznego na ukraińskim rynku usług turystycznych str. 30 ,opracowanie własne.

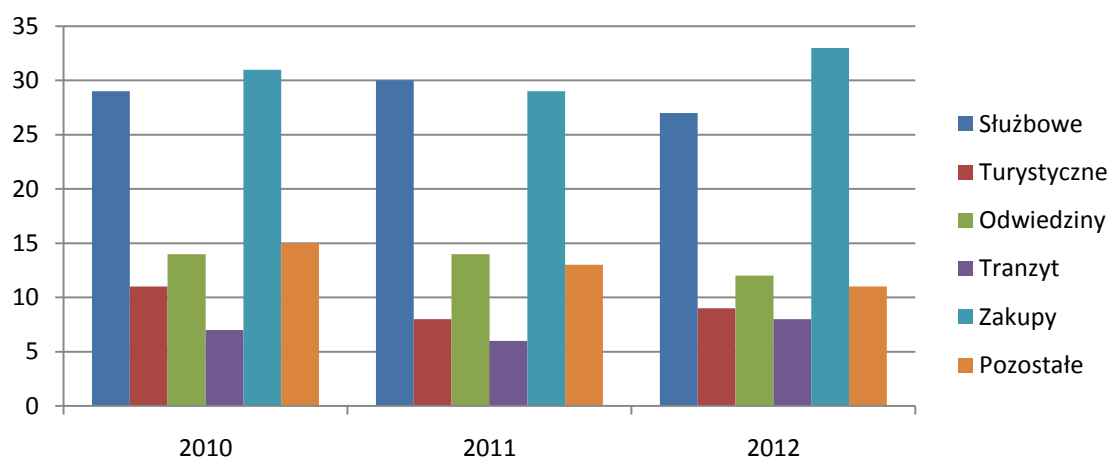
Z powyższych danych można by wnioskować że obywatele Ukraińscy będą przyjeżdżać w większych ilościach natomiast, nie można opierać się na trendzie ponieważ posiadamy zbyt małą ilość danych aby trend był wiarygodny. Również od 5 lat widzimy sukcesywny przyływ odwiedzin z Ukrainy lecz nie jest to pewne że odwiedzin będzie coraz więcej.

Rycina 12. Przyjazdy turystów Ukraińskich do Polski w tysiącach wraz z prognozą w latach 2000-2012.
Źródło: Witold Bartoszewicz, Teresa Skalska Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2009 roku str.33, POT Analiza komercjalizacji polskiego produktu turystycznego na ukraińskim rynku usług turystycznych str. 30 ,opracowanie własne.

Porównując wykres przyjazdów turystów z przyjazdami obywateli możemy zauważyć że przyjazdy pokrywają się, również można zobaczyć ciągły wzrost przyjazdów od 2009 . Trend wskazuje że turystów Ukraińskich będzie mniej przyjeżdżało. Widać to również patrząc na dane gdzie przyjazdy sukcesywnie spadają. Może to być spowodowane wzrostem zamożności społeczeństwa Ukraińskiego, przez to może Ukraińcy mogą sobie pozwolić na podróże do innych krajów bardziej egzotycznych i oddalonych od ich rodzimego kraju.

2.Cele przyjazdów obywateli Ukraińskich.

Rycina 13. Cele przyjazdów Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.

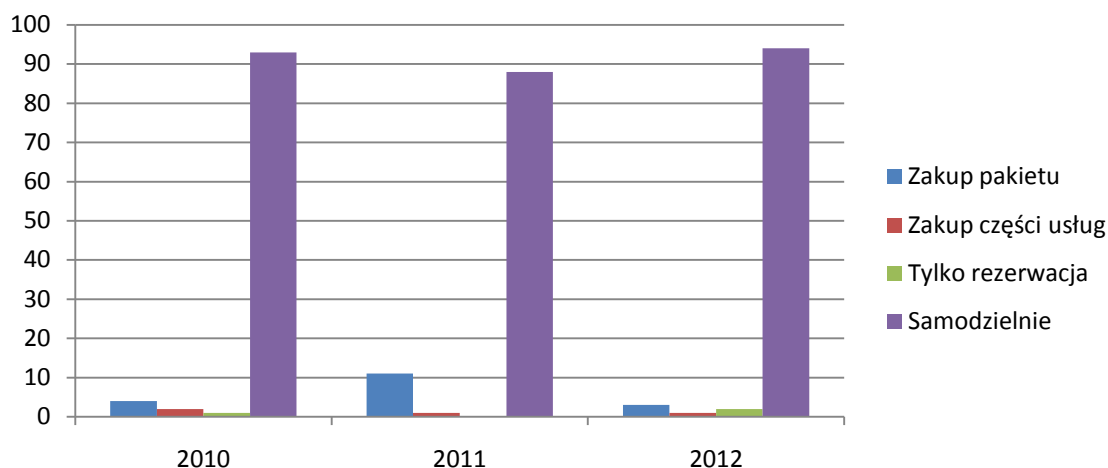
Źródło: Instytut Turystyki <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>, opracowanie własne .

Jak widać przez 3 lata nie zmieniły się cele przyjazdów tych 3 narodowości. Głównymi celami przyjazdów do Polski są podróże służbowe i zakupy. Najprawdopodobniej jest to spowodowane tym że Polska posiada dużo powiązań na tle gospodarczym. Duża ilość przyjazdów w celach może być związana z tym że Polska nie posiada waluty euro jak i ma bardzo skomercjalizowaną gospodarkę , dzięki temu posiada wiele sklepów zagranicznych na swoim rynku, przez to posiada rozbudowaną ofertę handlową. Również Ukraińcy bardzo szanują Polskie produkty i uważają je za wysokiej klasy. Następnymi celami są odwiedziny jest to zrozumiałe ponieważ kraje te posiadają rodziny w Polsce jak i Polacy w tych krajach, powoduje to wyjazdy w celach odwiedzin spokrewnionych. Najniższy udział

posiadają podróże w celach turystycznych, może być to spowodowane brakiem świadomości społeczeństwa, o tym że Polska posiada wiele możliwości wypoczynku jak i wiele atrakcyjnych miejsc.

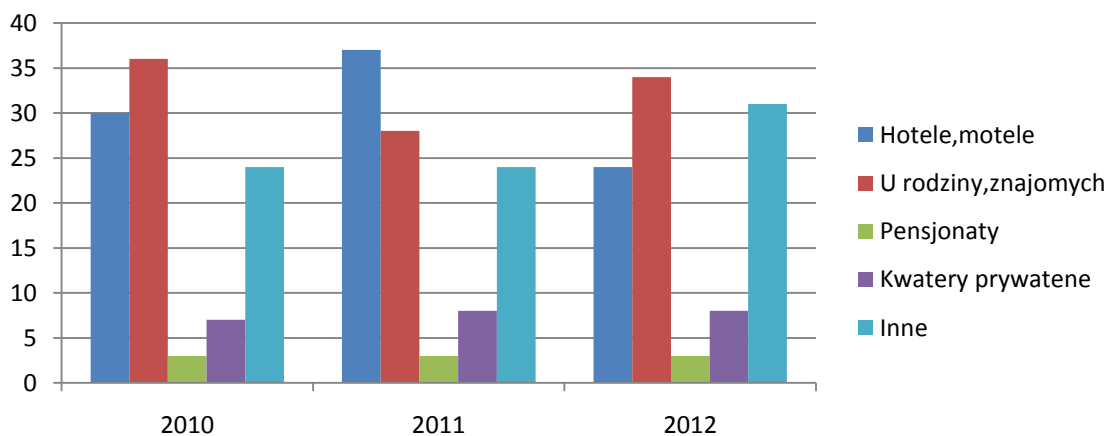
3.Struktura przyjazdów obywateli Ukraińskich .

Rycina 14. Sposób organizacji przyjazdu Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.

Źródło: Instytut Turystyki <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>, opracowanie własne.

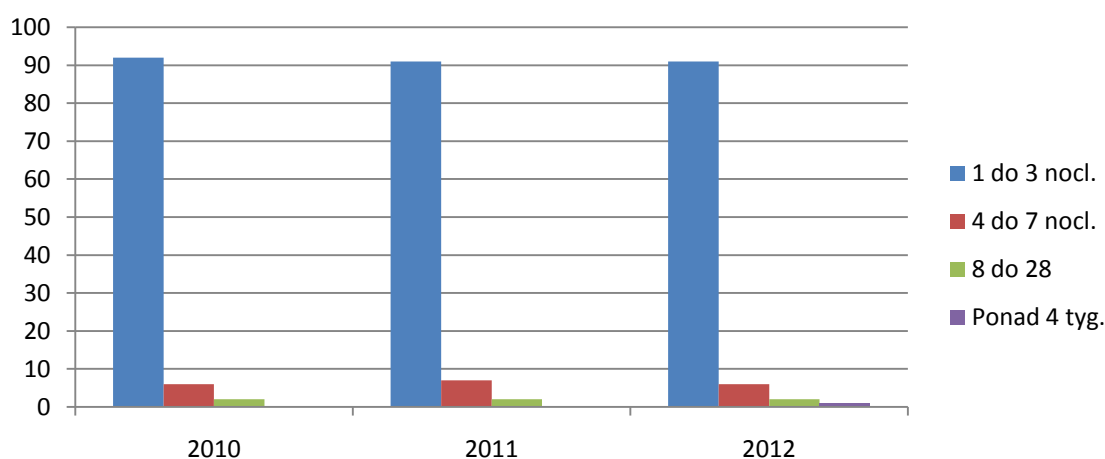
Głównie przyjezdni z tych krajów w małym stopniu korzystają z zorganizowanych wycieczek. Głównie są to podróże organizowane samodzielnie .Możliwe jest to spowodowane tym że obywatele tych krajów chcą zaoszczędzić i nie korzystają z usług biur podróży.

Rycina 15. Noclegi struktura dla Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.

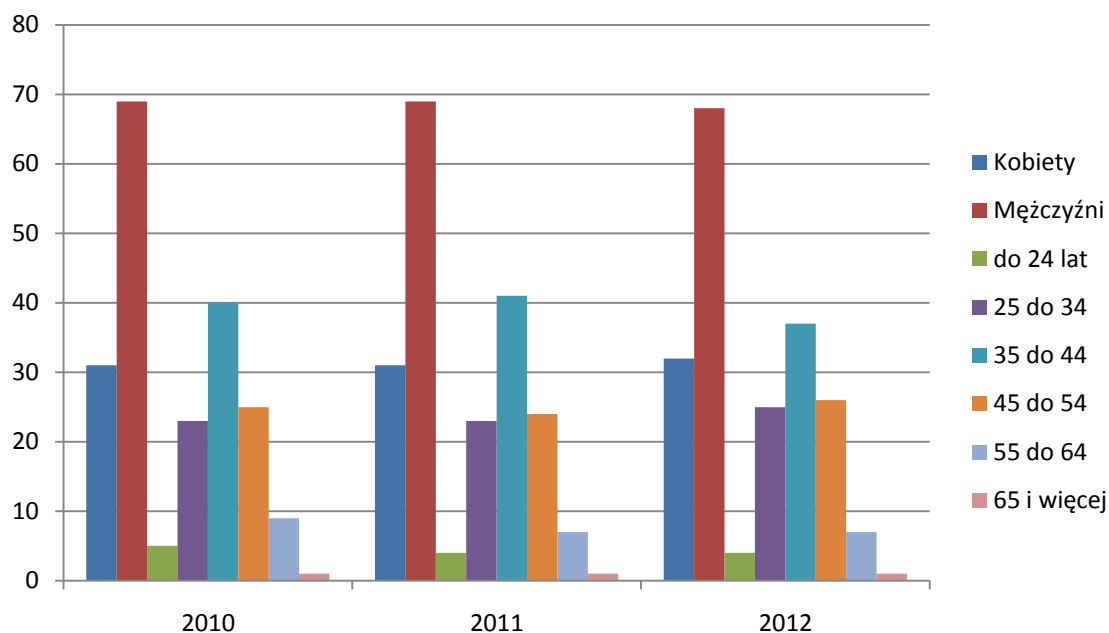
Źródło: Instytut Turystyki <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>, opracowanie własne

Najczęściej przez przyjezdnych z tych krajów są wybierane noclegi u rodziny wiąże się to z celami przyjazdów gdzie jednym z ważniejszych celów są odwiedziny rodziny jak i przyjezdni starają się zaoszczędzić na zakwaterowaniu . Następnie są hotele i motele tu również widać powiązanie z celami gdzie jednym z ważniejszym celów były podróże służbowe, motele są najczęściej wykorzystywane przez kierowców przyjeżdżających do Polski.

Rycina 16. Długość pobytu Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.
 Źródło: Instytut Turystyki <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>, opracowanie własne.

Najczęściej z wybranych krajów odwiedzający zatrzymują się na 1 do 3 noclegów jest to znów związane z celami przyjazdów. Gdzie głównymi powodami przyjazdu do Polski były zakupy i podróże służbowe, które nie trwają długo toteż widać to w ilości noclegów . Nie widać tu również jakichkolwiek tendencji aby to się zmieniło od 3 lat noclegi mają prawie identyczną strukturę. Przedsiębiorcy turystyczni jak i Polska poprzez promocje powinna starać się o to aby turyści z tych krajów zatrzymywali się jak najdłużej.

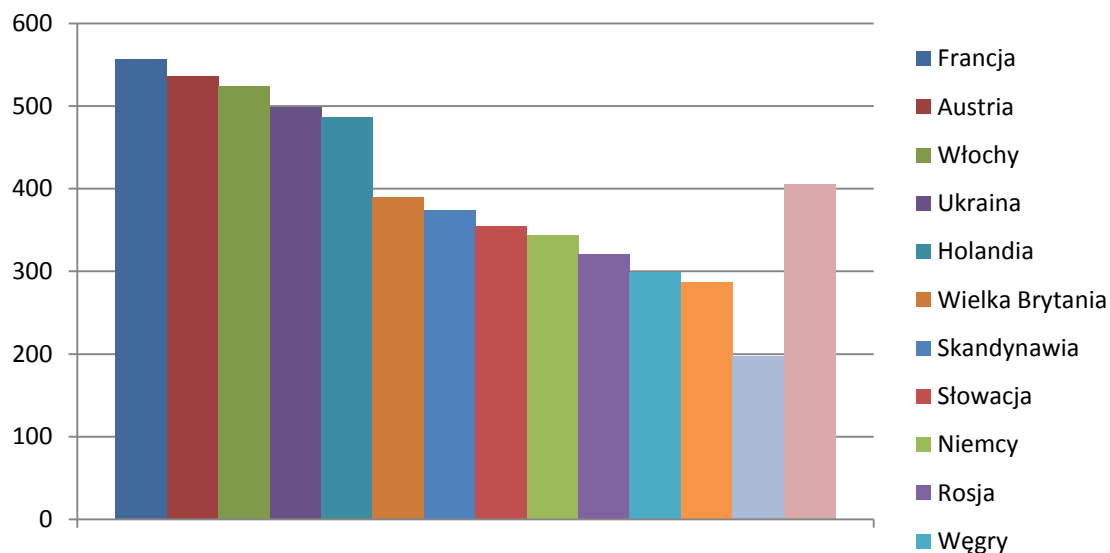

Rycina 17. Płeć i wiek odwiedzających Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.

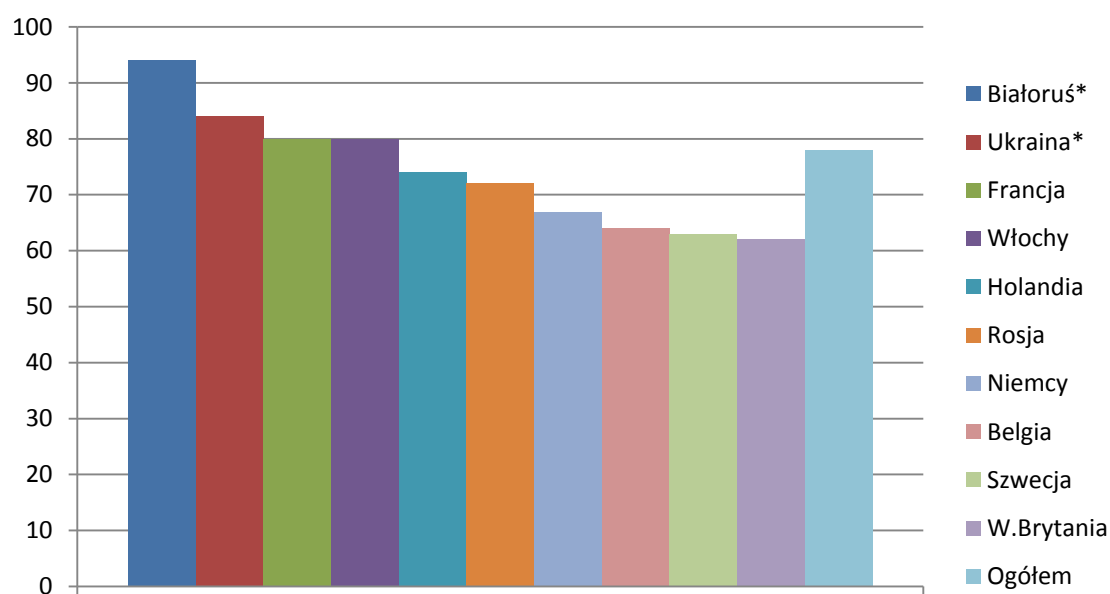
Źródło: Instytut Turystyki <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>, opracowanie własne.

Prawie $\frac{3}{4}$ odwiedzających to mężczyźni taki duży udział może być spowodowany ilością podróży służbowych w których najczęściej uczestniczą mężczyźni. Struktura przyjazdów od 3 lat jest prawie niezmienna. Największą grupą odwiedzających są osoby wieku produkcyjnym, może być to związane z tym że posiadają oni stałą pracę lub firmę a co za tym idzie fundusze na podróże. Jak i również można tu nawiązać do celi przyjazdów gdzie najważniejszymi były zakupy i podróże służbowe. Większy udział posiadają młodzi niż osoby w wieku emerytalnym może być to spowodowane przyjazdami młodzieży w celach edukacyjnych lub wymian pomiędzy uczelniami. Natomiast emerytów może nie stać na podróże.

4. Wydatki obywateli Ukraińskich.

Rycina 18. Wydatki cudzoziemców w Polsce w USD na osobę w 2011 roku.
 Źródło Instytut Turystyki <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>, opracowanie własne.

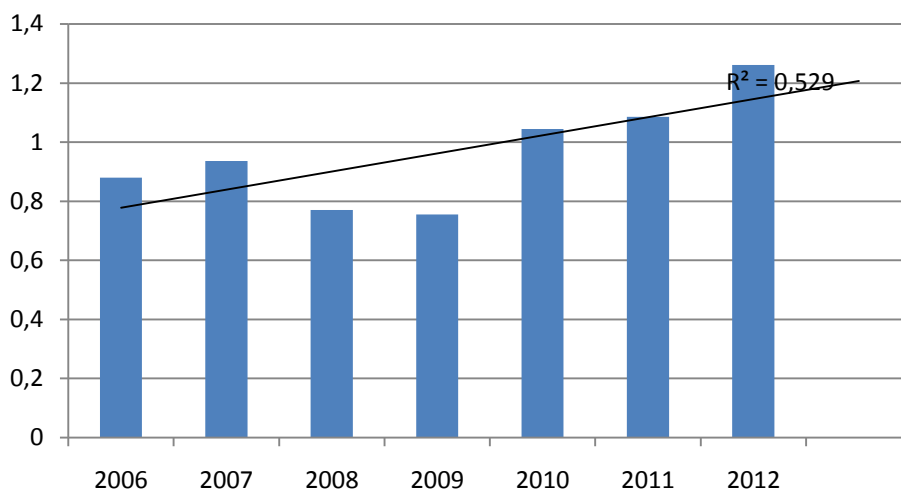
* Po odjęciu deklarowanych wydatków na zakupy na sprzedaż.

Rycina 19. Przeciętne wydatki turystów na 1 dzień pobytu w 2012 roku w USD.
 Źródło: Analiza komercjalizacji Polskiego produktu turystycznego na Ukraińskim rynku usług turystycznych POT Str.31, opracowanie własne.

Wydatki ogólne jak i w przeliczeniu na jeden dzień, turystów Ukraińskich są jedne z najwyższych. Wydatkach jednodniowych Ukrainę przewyższa Białoruś, tak wysokie

wydatki jednodniowe mogą być spowodowane tym że Ukraińcy przyjeżdżają do polski na mały okres czasu, to też pieniądze przywiezione szybko wydają. W wydatkach ogólnych Ukrainę przewyższają Francja, Austria i Włochy są to bogate państwa co nie jest zdziwieniem, natomiast za Ukrainą są takie kraje jak Holandia ,Wielka Brytania, Niemcy co jest ciekawym aspektem ponieważ są to bogatsze kraje od Ukrainy, wytłumaczeniem może być cel podróży jak i struktura wydatków. Struktura wydatków jest inna niż Niemców i Brytyjczyków gdyż oni generalnie przyjeżdżają w celach rekreacyjnych do Polski.

5.WUTZ(Wskaźnik Użyteczności Turystyki Zagranicznej).

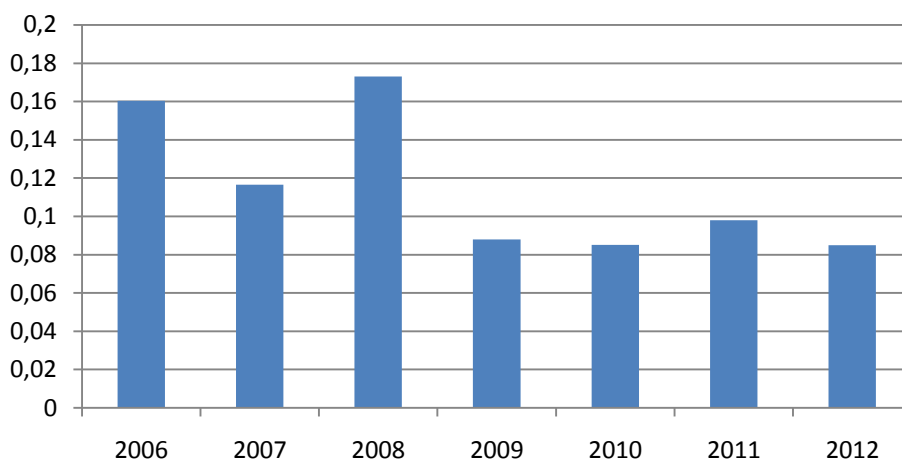

Rycina 20.WUTZ Ukrainy dla Polski w latach 2006-2013 wraz z prognozą .
Źródło: WUTZ z POT-u w latach 2006-2013, opracowanie własne.

WUTZ Ukrainy na rok 2013

Lp.	Kraj	Wielkość wydatków w Polsce		Wielkość wydatków w Polsce na 1 turystę ¹		Liczba przyjazdów turystów zagr. do Polski		Korzystający z polskich hoteli		Turysty w Polsce jako % mieszkańców ¹		Łącznie wartości standaryzowane
		w mln USD	wartość stand.	w USD	wartość stand.	w tys.	wartość stand.	w tys.	wartość stand.	w %	wartość stand.	
1	Niemcy	3 712,6	1,0000	339,5	0,1201	4 800	1,0000	907,8	1,0000	5,86	0,1422	3,2623
2	Ukraina	1 504,3	0,4046	440	0,1851	1 930	0,4002	154,4	0,1683	4,23	0,1026	1,2608
3	Białoruś	1 000,3	0,2688	325	0,1106	1 620	0,3354	109,1	0,1183	17,10	0,4150	1,2481
4	Litwa	289,4	0,0771	153	0,0000	615	0,1254	78,5	0,0846	20,60	0,5000	0,7871
5	USA	247,7	0,0659	876	0,4661	280	0,0554	174,7	0,1908	0,09	0,0021	0,7803

Tabela 8. Źródło: WUTZ 2013 POT.

Rycina 21. WUTZ Ukrainy dla świata w latach 2006-2013 wraz z prognozą.
Źródło: WUTZ z POT-u w latach 2006-2013, opracowanie własne.

W 2013 roku Ukraina była na 2 miejscu w WUTZ-ie dla polski i na 30 dla świata. W przedziale czasowym 2006-2013 Ukraina zawsze znajdowała się w pierwszej 5 WUTZ-a dla Polski. Oznacza to że rynek ten ma jedno z największych znaczeń i jest jednym z rynków gdzie kierowana jest promocja. Dla świata Ukraina oscylowała w granicach 30 miejsca przez to jest to trzeciorzędny rynek. Z prognoz również wynika że znaczenie tego rynku będzie spadać. Z prognozy dla rynku nie można wnioskować czy rynek ten będzie ciągle utrzymywał swoją pozycje ponieważ jest ona zbyt słaba. Z drugiej strony wskaźnik od 3 lat posiada wzrost znaczenia. Ważnymi aspektami jest to że Polska posiada stałe połączenia lotnicze ,kolejowe z głównymi miastami Ukrainy i Polski. Ułatwia to podróż pomiędzy tymi krajami. Innymi cechami emisji z Ukrainy do Polski jest to że najczęściej odwiedzany regionem jest Małopolska najbardziej w zimie. Zauważalny wzrost jest w województwie Śląskim w Beskidach w sezonie zimowym. Dużą popularność posiadają miasta Kraków, Wrocław, Lublin, Warszawa, Gdańsk i Trójmiasto związane z turystyką miejską. Polska coraz częściej staje się krajem tranzytowym dzięki wycieczkom objazdowym do takich krajów jak Francja ,Czechy ,Austria i Włochy. Aglomeracja Kijowska charakteryzuje się największą emisją turystów, jest to związane z dużymi zarobkami w tym mieście. Najwięcej odwiedzających Polskę pochodzi z zachodu Ukrainy. Ukraińcy najczęściej poszukują Hoteli 2 i 3 gwiazdkowych, aby nie było drogo a poziom świadczonych usług był na poziomie średnim, również są zainteresowani agroturystyką.²⁷

²⁷ „Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2012-2020 ” POT str.183

Macierz atrakcyjności i potencjału rynków.

Atrakcyjność rynku (Wielkość rynku, stopa wzrostu, wydatki, położenia geogr.)	Pozycja polskiej turystyki na wybranych rynkach (dostępność komunikacyjna, liczba noclegów w Polsce do liczby noclegów na Węgrzech i w Czechach ,pozycja polskich produktów)		
	Silna/Utrzymywać	Średnia/Intensyfikacja inwestycji	Słaba/Inwestować długoterminowo
Wysoka Znacząca szansa na osiągnięcie celu	Niemcy, Wielka Brytania	Francja, Włochy	USA, Chiny, Indie, Brazylia
Średnia Osiągnięcie celu trudniejsze i może zależeć od czynników o charakterze obiektywnym	Dania, Norwegia, Szwecja, Rosja, Ukraina	Irlandia , Węgry , Austria, Holandia , Czechy	Hiszpania, Belgia, Szwajcaria, Kanada, Korea, Japonia
Niska Niewielkie znaczenie lub ograniczona szansa na znaczącą zmianę pozycji	Litwa, Białoruś, Łotwa, Estonia	Finlandia	Portugalia, Izrael, Australia

Tabela 9. Źródło: Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2012–2020 POT str.49 opracowanie własne.

W Macierzy która ocenia pozycje kraju pod kątem atrakcyjności i potencjału rynku Ukraina posiada wysoką pozycję .Ze względu na atrakcyjność posiada średnią pozycje natomiast posiada silną pozycje pod względem intensyfikacji turystyki w Polsce. Najbardziej atrakcyjne dla Polski są Niemcy Wielka Brytania .Najmniej atrakcyjne Portugalia, Izrael, Australia.

6.Zaangażowanie marketingowe Polski w Ukrainie i zaangażowanie marketingowe Ukrainy w Polsce .

Firmy turystyczne nie reklamują często turystycznego produktu polski, częściej proponują standardowe kierunki. Najczęściej są to Czechy, Węgry i Słowacja .Oferta ukraińskich firm opiera się na stereotypach i najczęściej prezentują one Polskę jako kraj nieciekawych i nieatrakcyjny .Większość oferty jest skierowana na Kraków i Wieliczkę jak i Zakopane i okolice. Można w ofertach znaleźć wiele wariantów turystyki związanej z kurortami narciarskimi, wypoczynek nad Bałtykiem i nad jeziorami , spa&wellness, podróże specjalistyczne i związane z wydarzeniami, turystyka biznesowa i shopping. Natomiast nie są promowane inne rodzaje turystyki a opisane powyżej są standardowymi celami podróży. Aczkolwiek i tak faworytami w tych rodzajach turystyki są inne kraje niż Polska. Polskę wykorzystuje się jako przystanek w dalszej podróży do kraju docelowego.²⁸

Główną instytucją promującą rynek Polski jest POT .Który w dużym stopniu stara się wypromować Polskę na rynku Ukraińskim. W 2014 roku Ukraina będzie rynkiem priorytetowym znaczy to na rynku tym będą prowadzone działania na szerszą skalę niż zwyczajnie²⁹. Dużym atutem który przyciągał turystów Ukraińskich były ułatwienia w uzyskiwaniu wizy. Jednak poprzez wprowadzenie VFS Global jako podmiot przyjmujący zgłoszenia , ten atut został utracony. Stało się tka ponieważ cena uzyskania jak i czas otrzymania zostały zwiększone również ilość odrzuceń została zwiększona. Przez to polska utraciła część turystów Ukraińskich na rzecz np. Czech lub Węgier które nie wykorzystują pośredników. Celami strategicznymi promocji POT jest polepszenie wizerunku i poszerzenie oferty biur podróży. Chce on to uzyskać poprzez różne metody promocji takie jak public relations, reklamę zewnętrzną i podróże studyjne. Głównymi grupami do których chce się dotrzeć są to osoby młode i osoby w średnim wieku z dużymi dochodami. Głównie również chce się spopularyzować turystykę zimową, turystykę miejską i kulturową, turystyka aktywną, wypoczynek w SPA.³⁰Pamiętać również trzeba że ważnym wydarzeniem była organizacja mistrzostw EURO 2012 roku. Dzięki temu

---

²⁸ „Analiza komercjalizacji polskiego produktu turystycznego na Ukraińskim rynku usług turystycznych” POT str. 2-5

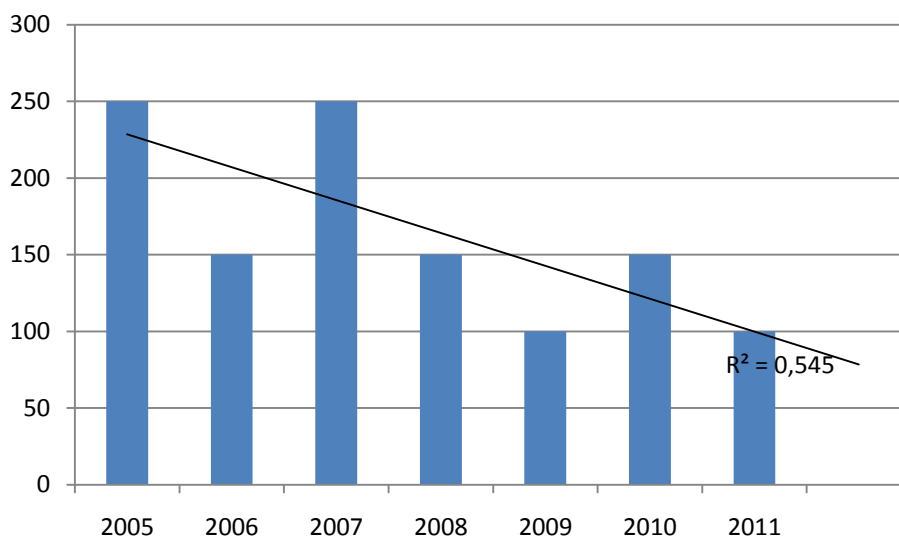
²⁹ „Marketingowa strategia polski w sektorze turystyki na lata 2012-2020” POT str.105

³⁰ „Analiza komercjalizacji polskiego produktu turystycznego na Ukraińskim rynku usług turystycznych” POT str.25-33

wydarzeniu Polska i Ukraina mogły razem współpracować w celu wypromowania obu krajów. Dzięki temu promocja była bardziej efektywna.

7. Analiza wyjazdów Polaków na Ukrainę.

Rycina 22. Wyjazdy Polaków na Ukrainę w latach 2005-2011 wraz z prognozą .
Źródło Instytut turystyki <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>, opracowanie własne.

Z danych można wnioskować że od 6 lat wyjazdy Polaków na Ukrainę maleją i według prognozy będą maleć. Może być to spowodowane brakiem promocji z strony Ukraińskiej jak i wybieraniem innych kierunków podróży przez Polaków które są bardziej atrakcyjne. Polacy generalnie odwiedzają Ukrainę za pomocą transportu samochodowego.³¹ Po 1991 około 20 % Polaków odwiedziło Ukrainę, zaś 23 % utrzymuje osobiste kontakty na Ukrainie. Natomiast podróże do Ukrainy Polaków są najczęściej jednorazowe .Polacy na Ukrainę jeżdżą najczęściej w celach turystycznych następnie są to odwiedziny rodziny znajomych potem podróży służbowe i na samym końcu edukacja i wyjazd zarobkowy. Po podróży do Ukrainy Polacy nie oceniają pozytywnie kraju Ukraińskiego, co jest ciekawe osoby które nie wyjechały na Ukrainę oceniają bardziej pozytywnie ten kraj. Polacy najczęściej odwiedzają tereny zachodniej Ukrainy .Najwięcej Ukrainę odwiedzają Polacy w wykształceniu wyższym lub mających 60 lat lub więcej. Wykształcenie wyższe ułatwia porozumiewanie się a dla osób starszych jest to podróż sentymentalna.³²

³¹ „Turystyka w 2012 roku” GUS str.71

³² [http://pl.scribd.com/doc/195221676/1/Wyjazdy-Polakow-na-Ukraine-i-Ukraińcow-do-Polski\(2014-01-15\)](http://pl.scribd.com/doc/195221676/1/Wyjazdy-Polakow-na-Ukraine-i-Ukraińcow-do-Polski(2014-01-15))

Analiza SWOT.

Mocne strony turystyki na Ukrainie.

- Niskie ceny.
- Wiele walorów kulturowych.
- Wiele walorów przyrodniczych.
- Dostęp do morza Czarnego i Azowskiego.
- Dostęp do gór.
- Zróżnicowanie klimatyczne jak i ukształtowania powierzchni.
- Nie zniszczona przyroda.
- Bogata kultura społeczeństwa.
- Bogata kuchnia.
- Rozwinięty transport kolejowy i wodny.
- Podróż bezwizowa dla wybranych krajów.

Słabe strony turystyki na Ukrainie.

- Dominacja Kijowa i Lwowa.
- Sezonowość przyjazdów turystów.
- Rozproszenie głównych miast recepcji turystycznej.
- Większość nadmorskiego ruchu turystyczny skupiony na Krymie.
- Brak odpowiedniej promocji na rynku Polskim.
- Słabo rozwinięta sieć drogowa.
- Niestabilność polityczna.
- Korupcja utrudnia rozwój prywatnej bazy turystycznej.

Szanse turystyki na Ukrainie.

- Wstąpienie do Unii europejskiej swobodniejszy przepływ ludzi.
- Ustabilizowanie się sytuacji politycznej i zmiany prawne.
- Rozwój transportu lotniczego.
- Podnoszenie standardów bazy turystycznej na Krymie z pomocą środków z UE.
- Rozwój gospodarczy Ukrainy.

Zagrożenia turystyki na Ukrainie.

- Silny konkurent na najbliższym rynku Rosja.
- Zwiększanie się wpływów Rosyjskich.
- Niszczenie walorów przyrodniczych.
- Pogłębianie się kryzysu politycznego.
- Przejmowanie terenów atrakcyjnych na Krymie przez flotę rosyjską i osoby z wysokich stanowisk politycznych .

Prezentacja przykładowej oferty turystycznej na Ukrainę.

TERMINY:

14.06-28.06.2014

30.08-13.09.2014

CENA: 2690zł

ŚWIADCZENIA: transport autokarem z klimatyzacją (w przypadku mniejszych grup - transport busem z klimatyzacją), opieka pilota, ubezpieczenie KL i NNW, 13 noclegów w standardzie **/** (pokoje z łazienkami), wyżywienie HB - 13 śniadań i 13 obiadokolacji.

UWAGI: 1. Transfery terenowe realizowane przy min.6os (na zapytanie) z: Warszawy, Łodzi, Wrocławia - dopłata 120zł, Częstochowy, Opola - 60zł. 2. Program imprezy podany jest ramowo - kolejność zwiedzania może podlegać zmianie. Pilot nie oprowadza wewnątrz obiektów. 3. Koszty wstępów do zwiedzanych obiektów, rezerwatów, lokalnych przewodników, wycieczek morskich płatne dodatkowo ok. 95 Euro/os. 4. Osoby podróżujące samotnie dokwaterowywane są do pokoju 2- lub 3-osobowego. W przypadku braku dokwaterowania klient zobowiązany jest dopłacić do pok.1os. Możliwość zakwaterowania w pokoju 1-osobowym za dopłatą (na zapytanie ok.180 EUR). 5. Minimalna wymagana ilość uczestników to 30 osób. Termin powiadomienia klienta na piśmie o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń to 7 dni do rozpoczęcia imprezy.

KRYMSKA PRZYGODA - 3 TYSIĄCLECIA W DWA TYGODNIE- WYCIECZKA OBJAZDOWA

PROGRAM:

1dzień- Wyjazd z Katowic godz.22.00. Przejazd przez Kraków, Rzeszów.

2dzień- Postój we **Lwowie**. Czas wolny na wymianę walut, posiłek i toaletę. Spacer po starówce. Jazda w kierunku Krymu. Obiadokolacja i nocleg w Pierwomajsku.

3dzień- Kontynuacja jazdy przez Mikołajew, Cherson (postój na targowisku, gdzie możliwa będzie degustacja regionalnych potraw i win). Obiadokolacja i nocleg w **Primorsku pod Fieodosją**.

4dzień- Do południa odpoczynek, kąpiele i plażowanie. Później poznawanie pobliskiej **Fieodosi** (Teodozji) - jednego z najstarszych miast Krymu (założonego przez Greków w VIw.pne): średniowieczne fortyfikacje Zamku Konsula i Baszta Konstantyna, ormiański kościół Św.Sergiusza, meczet Mufti Dżami, Galeria Ajwazowskiego - największego malarza-marynisty. Obiadokolacja i nocleg.

5dzień- Całodzienna wycieczka po **Półwyspie Kerczeńskim**. Odwiedzimy Rezerwat Kazantip nad Morzem Azowskim. Spacer po półwyspie utworzonym na atolu rafy koralowej (skaliste brzegi z fantastycznymi formami skał, dziesiątki zatoczek i grot). Kąpiel. Następnie przejazd do Kerczu nad Cieśniną Kerczeńską. Zwiedzenie wzgórza Mitrydat z wykopaliskami Pantikalonu (VIw.pne) - stolicy Bosporu, królewskiego grobowca z Vw.pne, cerkwi Jana Chrzciciela z VIIIw., tureckiej twierdzy Jenikale. Powrót do Fieodosji na obiadokolację i nocleg.

6dzień- Chętni o świcie fakultatywna wycieczka do **Rezerwatu Karadag** - malowniczej grupy skalnej Krymu (postrzępione wierzchołki i urwiska: Świętej Góry, Sjurui Kai, krater wulkanu, skała "Czarci Palec", rzadkie gatunki roślin, widok na Złote Wrota z góry). Spacer pod okiem pracownika naukowego (4-5godz). Pozostali przyjazd do **Koktiebielu** ok.10.30. Wspólnie rejs statkiem wycieczkowym do "Złotych Wrót" - sterczącej z morza, naturalnej bramy skalnej Karadaga (wspaniałe widoki). Po powrocie z rejsu pokazy delfinów w Delfinariu, możliwość odwiedzenia wytwórni koniaków i degustacji. Dla zainteresowanych wycieczka do pierwszej stolicy Chanatu Krymskiego - **Starego Krymu**. Obejrzenie meczetu-Mauzoleum Muhammeda Uzbeka z XIV w, wizyta w Muzeum Tatarskim (za dopłatą ok. 15 EUR możliwa organizacja wieczoru tatarskiego z tańcami regionalnymi, krymskimi winami i potrawami). Powrót do Fieodosji.

7dzień- Rano wycieczka do **Nowego Świata**. Spacer Carską Ścieżką przez tereny rezerwatu botaniczno-krajobrazowego do "Groty Szaliapina" i dalej wzdłuż Zbójnickiej Zatoki na Przylądek Kapczik (rafa koralowa) z grotą w poprzek rafy. Możliwość odwiedzenia (i degustacji) wytwórni win i koniaków w Nowym Świecie. Zwiedzenie w **Sudaku** doskonale zachowanej twierdzy genueńskiej z XIVw. (unikat w skali europejskiej). Spacer po głównym bulwarze kurortu. Powrót do Fieodosji. Obiadokolacja, nocleg.

8dzień- Śniadanie. Przejazd malowniczym wybrzeżem w kierunku **Jałty**. Spacer po Rezerwacie Demierdży (Dolinie Przewidzeń) - jednej z najbardziej malowniczych grup skalnych Krymu. Droga u stóp twierdzy Funa wyjedziemy na Angarską Przeł. skąd udamy się do **Krasnej Pieszczery** - jaskini krasowej z podziemną rzeką. Obiadokolacja. Nocleg w okolicy Jałty.

9dzień- Zwiedzanie **Jałty** - najładniejszego kurortu Krymu: pałac w Massandrze (od zewnątrz), słynny bulwar "Nabierieżna", port, cerkiew Aleksandra Newskiego, Carska Rezydencja w Liwadii (przeprowadzono tu w 1945r. Konferencję Jałtańską), słynne **Jaskółcze Gniazdo**. Obiadokolacja. Nocleg w Jałcie lub Ałuszczie.

10dzień- Opuszczamy Jałtę. Odwiedzenie Pałacu Woroncowa w **Ałupce** (park, dziedziniec, paradny portal). Wyjazd kolejką linową na **Aj-Petri** (panorama Wielkiej Jałty). Wizyta na tatarskim targu. Degustacja win i potraw przyrządzanych przez Tatarów. Przejazd południowym wybrzeżem z postojami w okolicy Forosa i Simiejzu. Poznawanie Bałakławy (niegdyś głównej bazy okrętów podwodnych Floty Czarnomorskiej). W miarę możliwości rejs po **Zatoce Bałakława** do Przyl. Aja. Zakwaterowanie w ośrodku pod Sewastopolem. Obiadokolacja, nocleg.

11dzień- Wycieczka do jaskiniowego miasta **Mangup-Kale** (mury, portal cytadeli z XIVw., tajemniczy Cmentarz Karaimów, labirynty jaskiń). Możliwa nauka jazdy na osiołkach. Wizyta w kompleksie wykopalisk archeologicznych greckiego państwa-miasta **Chersonesu** (amfiteatr, ruiny świątyni, doskonale zachowane mozaiki). Po południu poznawanie **Sewastopola**: centrum, port wojenny (ew. morska wycieczka po zatokach Sewastopola). Obiadokolacja i nocleg w ośrodku pod Sewastopolem.

12dzień- Rano przejazd do **Inkermanu** - kolebki chrześcijaństwa na Krymie (skalny monastyr, ruiny twierdzy Kalamita z czasów księstwa Teodoro). przejazd do **Bakczysaraju** - dawnej stolicy Chanatu Krymskiego. Zwiedzenie wykutego w skale Uspińskiego Monastyru (VIII-XIXw.) i skalnego miasta Karaimów Czufut Kale (założone w Vw.) z mauzoleum córki chana i kenasami. Następnie obejrzenie Pałacu Chanów ze słynną fontanną, meczetem, zbiorami broni i pamiątek po Tatarach. Obiadokolacja i nocleg pod Sewastopolem.

13dzień- Przejazd zachodnim wybrzeżem Krymu z postojami w: Sakach (postój na mierzei jez. Sakskiego), Eupatorii (spacer po jednym z najmodniejszych kurortów Krymu), na malowniczym Przyl. Tarchankut (klifowe skały, jaskinie, urokliwe zatoczki). Opuszczamy Krym. Obiadokolacja i nocleg w **Odessie**.

14dzień- Rano spacer po słynnych "Schodach Patiomkinowskich", obejrzenie największego portu Morza Czarnego, centrum, gmach opery. Odwiedzenie Białogrodu u

ujścia Dniestru (największej twierdzy Gospodarstwa Mołdawskiego). Ostatnia kąpiel w Morzu Czarnym. Powrót. Późny przyjazd do Winnicy. Obiadokolacja i nocleg.

15dzień- Spacer po **Winnicy**, czas na zakupy. Przejazd przez Tarnopol, Lwów do granicy w Medyce. Zakończenie imprezy w Katowicach koło północy.

Podsumowanie.

Ukraina niewątpliwie posiada potencjał turystyczny. Największym konkurentem na rynku turystycznym wśród sąsiadów jest Rosja, w o wiele mniejszym stopniu Polska i Węgry. Reszta krajów sąsiadujących ma znikome znaczenie. Posiada wiele atrakcji jak i na jej terenie może rozwijać się wiele kategorii turystyki. Ukraina ciągle się rozwija i poprzez odpowiednie zmiany i inwestycje w infrastrukturę może zatrzymać coraz więcej turystów. Natomiast dużym zagrożeniem dla turystyki na Ukrainie ma sytuacja polityczna która jest nie stabilna a przez to rząd nie wprowadza odpowiednich reform potrzebnych dla Ukrainy. Niestety organizacja Euro 2012 nie przyniosła takich zysków jak się zamierzało, również wypromowanie Ukrainy jako kraju atrakcyjnego i nowoczesnego nieudało się. Ukraina dobrze integruje i współpracuje z Polską co jest dużym pozytywem. Dzięki temu kraje te mogą wymieniać się doświadczeniami uwagami na temat turystyki. Polska w dalszym ciągu będzie chciała przyciągnąć turystów z Ukrainy i poprzez promocję dąży do tego. Ukraina według mojej analizy dalej będzie przyciągać turystów jak i zwiększać dochody z tej gałęzi gospodarki. Natomiast nie jest pewne czy tak się stanie ponieważ turystyka jest bardzo wrażliwa na różne bodźce, nie wiadomo co przyszłości może się wydarzyć .

Spis rycin wykresów i tabeli.

Rycina 1 Położenie Ukrainy.....	4
Rycina 2. Przyjazdy turystów na Ukrainę i kraje ościennie w latach 2004-2012 wraz z prognozą...	12
Rycina 3. Odwiedziny na świecie podane w milionach w 2012 roku.....	13
Rycina 4. Odwiedziny w europie w 2012 roku podane w milionach.....	14
Rycina 5. Cele przyjazdów na Ukrainę w 2012 roku.....	14
Rycina 6. Liczba korzystających turystów zagranicznych z Ukraińskich biur podróży.....	16
Rycina 7. Wpływy z turystyki międzynarodowej Ukrainy i krajów ościennych podane w milionach USD w latach 2004-2012 wraz z prognozą.....	17
Rycina 8. Wyjazdy obywateli Ukrainy za granice w tysiącach latach 2000-2012 wraz z prognozą.....	19
Rycina 9. Wydatki na wyjazdy obywateli Ukraińskich w miliardach USD wraz z prognozą w latach 2005-2012.....	22
Rycina 10. Wydatki na jedną osobę turystów Ukraińskich podane w USD wraz z prognozą w latach 2005-2012.....	22
Rycina 11. Przyjazdy obywateli Ukraińskich do Polski w tysiącach wraz z prognozą w latach 2007-2012.....	23
Rycina 12. Przyjazdy turystów Ukraińskich do Polski w tysiącach wraz z prognozą w latach 2000-2012.....	23
Rycina 13. Cele przyjazdów Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.....	24
Rycina 14. Sposób organizacji przyjazdu Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.....	25
Rycina 15. Noclegi struktura dla Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.....	25
Rycina 16. Długość pobytu Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.....	26
Rycina 17. Płeć i wiek odwiedzających Rosjan Białorusinów i Ukraińców udział procentowy w latach 2010,2011 i 2012.....	27
Rycina 18. Wydatki cudzoziemców w Polsce w USD na osobę w 2011 roku.....	28
Rycina 19. Przeciętne wydatki turystów na 1 dzień pobytu w 2012 roku w USD.....	28
Rycina 20. WUTZ Ukrainy dla Polski w latach 2006-2013 wraz z prognozą.....	29
Rycina 21. WUTZ Ukrainy dla świata w latach 2006-2013 wraz z prognozą.....	29
Źródło: WUTZ z POT-u w latach 2006-2013, opracowanie własne.....	30
Rycina 22. Wyjazdy Polaków na Ukrainę w latach 2005-2011 wraz z prognozą.....	33

SPIS TABEL

Tabela 1. Cele przyjazdów głównych narodowości odwiedzających Ukrainę.	
Źródło: http://ukrstat.org/en/operativ . (2014-01-15).....	15
Tabela 2. Bezpośrednie wpływy z turystyki do PKB w miliardach USD w 2012 roku.	
Źródło: WTTC travel & tourism economic impact 2013 Ukraine opracowanie własne.....	17
Tabela 3. Wzrost bezpośrednich wpływów z turystyki do PKB podany w procentach 2013.	
Źródło: WTTC travel & tourism economic impact 2013 Ukraine opracowanie własne.....	18
Tabela 4. Całkowity wkład turystyki do PKB w 2012 roku.	
Źródło: WTTC travel & tourism economic impact 2013 Ukraine opracowanie własne.....	18
Tabela 5. Główne kraje emisyjne oraz cel podróży obywateli Ukraińskich w 2012.	
Źródło: http://ukrstat.org (2014-01-15)opracowanie własne.	20
Tabela 6. Pozostałe kraje emisyjne o większym znaczeniu oraz cel podróży obywateli Ukraińskich w 2012.	
Źródło: http://ukrstat.org (2014-01-15) opracowanie własne.	21
Tabela 7. Struktura wyjazdowa turystyki według celu wyjazdu obywateli Ukraińskich.	
Źródło: Analiza komercjalizacji Polskiego produktu turystycznego na Ukraińskim rynku usług turystycznych POT str.29.....	21
Tabela 8. WUTZ Ukrainy na rok 2013	
Źródło: WUTZ 2013 POT.....	29
Tabela 9. Macierz atrakcyjności i potencjału rynków.	
Źródło: Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2012–2020 POT str.49 opracowanie własne.	31

BIBLIOGRAFIA

Strony internetowe.

<http://pl.wikipedia.org/wiki>

<http://ukraina.geozeta.pl>

<http://www.travelmaniacy.pl>

<http://www.ukraincy.org>

<http://uk.wikipedia.org>

<http://www.ukrstat.gov.ua>

<http://www.kiev.trade.gov.pl>

<http://www.tourism.gov.ua>

<http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>

<http://pl.scribd.com/doc/195221676/1/Wyjazdy-Polakow-na-Ukraine-i-Ukraińcow-do-Polski>

http://www.margotravel.com.pl/search_16_197.html

Publikacje.

Z. Kruczek, Europa. „Geografia turystyczna”, Kraków 2008

„UNWTO Tourism Highlights, 2013 Edition”

„Analiza komercjalizacji Polskiego produktu turystycznego na ukraińskim rynku turystycznym” POT

„WTTC travel & tourism economic impact 2013 Ukraine”

WUTZ z POT-u w latach 2005-2012

Witold Bartoszewicz, Teresa Skalska „Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2009” roku

„Marketingowa strategia Polski w sektorze turystyki na lata 2012–2020” POT

„Turystyka w 2012 roku” GUS

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków poświęconej realizacji przedmiotu „Rynki turystyczne i rekreacyjne”. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.